

ingediend op **1349** (2021-2022) – Nr. 1
28 juni 2022 (2021-2022)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van artikel 10.2.3
van het decreet van 5 april 1995
houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
en het decreet van 18 juli 2003
betreffende het integraal waterbeleid,
gecoördineerd op 15 juni 2018,
wat de sanering van afvalwater betreft

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 11 februari 2022	27
Gezamenlijk advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	41
Voorontwerp van decreet van 29 april 2022	49
Advies van de Raad van State	63
Ontwerp van decreet	77

MEMORIE VAN TOELICHTING

Samenvatting

De taken van algemeen belang van de nv Aquafin en de wijze waarop de toevertrouwde taken van algemeen belang worden uitgevoerd zijn na dertig jaar aan een actualisering toe. Leidraad daarbij is de uitvoering van het regeerakkoord om Aquafin te responsabiliseren met een resultaatgerichte aansturing aan de hand van doelstellingen en sterk vereenvoudigde procedures.

- Het ontwerp van decreet actualiseert de taken van Aquafin, kent een aantal nieuwe taken toe en machtigt de Vlaamse Regering om bijkomende opdrachten toe te kennen aan Aquafin.
- Nieuw is ook dat de Vlaamse overheid niet langer het investeringsprogramma vaststelt. Aquafin bepaalt dat autonoom, op basis van de afspraken die hierover worden gemaakt in de samenwerkingsovereenkomst. De controle van de Vlaamse overheid zal gebeuren via het toezicht op het investeringsplan en het ondernemingsplan dat Aquafin opstelt.
- Er komt een decretaal kader rond de overeenkomst die het Vlaamse Gewest en Aquafin met elkaar sluiten. Belangrijk daarbij is dat de goede werking van Aquafin zal opgevolgd worden aan de hand van een aantal kritische prestatie-indicatoren (KPI's). Daarmee wordt afgestapt van de huidige zware procedures in het kader van de opvolging van individuele investeringsprojecten met operationele tussenkomst en voorafgaandelijke goedkeuringen.
- Het ontwerp van decreet verduidelijkt de rol van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) voor wat betreft het toezicht op de uitvoering van de taken van algemeen belang en de efficiënte inzet van maatschappelijke middelen door de nv Aquafin.

Tot slot worden rioleringswerken voor gemeenten gemakkelijker gemaakt door hen toe te laten gebruik te maken van artikel 9 tot en met 15 en artikel 16 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (de Gaswet). Hetzelfde gebeurt voor de aanleg en wijziging van openbare waterdistributienetwerken.

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Naar een responsabilisering van Aquafin, met een resultaatgerichte, programmatrische en flexibele aanpak

Dit ontwerp van decreet, dat kadert in het beleidsveld leefmilieu en waterbeleid, beoogt uitvoering te geven aan beleidsmatige doelstelling SD4 van de beleidsnota Omgeving 2019-2024, die luidt:

“SD 4. Naar een efficiënte en effectieve inzet van middelen in de watersector
OD 1. Responsabiliseren van actoren.”

De nv Aquafin wordt geresponsabiliseerd aan de hand van een meer resultaatgerichte aansturing met doelstellingen en meetbare kritische performantie-indicatoren. Tevens wordt het toezicht afgestemd op deze nieuwe werkwijze.

Het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024 stelt dat het financieringssysteem van de nv Aquafin dient te worden omgevormd naar een resultaatgerichte, programmatorische en flexibele aanpak, met sterk vereenvoudigde procedures en meer responsabilisering in de taakverdeling met de Vlaamse Milieumaatschappij. Bovendien stelt het regeerakkoord dat actoren dienen geresponsabiliseerd te worden en dat aan de actoren ambitieuze doelstellingen en criteria dienen te worden opgelegd die moeten in acht genomen worden bij het plannen, uitvoeren en financieren van hun activiteiten en het in stand houden van hun installaties.

Om hier invulling aan te geven wordt het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018 (DIWB) aangepast om het decretale kader dat van toepassing is op Aquafin te actualiseren. De Vlaamse Milieumaatschappij en Aquafin werkten op intensieve wijze samen om tot een nieuw samenwerkingsmodel te kunnen komen.

Aquafin zal zelf kunnen beslissen welke investeringsprojecten zij wenst uit te voeren en het investeringsprogramma wordt niet langer door de Vlaamse Regering opgedragen. De overstap naar een resultaatgerichte aansturing betekent tevens dat aan de nv Aquafin doelstellingen worden opgelegd. Het is vervolgens de verantwoordelijkheid van Aquafin om haar investeringsplan en ondernemingsplan zodanig op te stellen en uit te voeren dat de haar opgelegde doelstellingen worden bereikt.

Deze aangepast werkwijze met meer autonomie en responsabilisering voor de nv Aquafin vereist een aangepast toezicht. Er wordt daarom afgestapt van de huidige zware procedures in het kader van de opvolging van individuele investeringsprojecten met operationele tussenkomst en voorafgaandelijke goedkeuringen. In de plaats wordt een toezicht op organisatieniveau opgezet met nadruk op proces- en portefeuilleniveau. Van Aquafin wordt verwacht dat zij aan de hand van haar ondernemingsplan verduidelijkt met welke activiteiten en middelen en binnen welke termijn zij haar resultaten zal behalen. Na akkoord van de Vlaamse Regering wordt periodiek over de voortgang gerapporteerd, die wordt opgevolgd door de Vlaamse Milieumaatschappij.

2. Aanpassing van de saneringsopdracht van de gemeenten

Ook voor de saneringsopdracht van de gemeenten worden wijzigingen voorzien.

Gemeentelijke rioleringswerken worden vereenvoudigd door hen toe te laten gebruik te maken van de artikel 9 tot en met 15 en artikel 16 van de Gaswet. Net zoals de nv Aquafin kunnen ze dan rioleringswerken die van openbaar nut worden verklaard ook uitvoeren op private onbebouwde gronden die niet volledig omsloten zijn met een ondoordringbare muur of omheining.

B. Inhoud

Beleidsmaatregelen en doelstelling

1. Resultaatgerichte aansturing van de nv Aquafin en aangepast toezicht (artikel 1 tot en met 5, artikel 7 tot en met 21 en artikel 23 tot en met 29 van het ontwerp van decreet)

a) Een nieuw samenwerkingsmodel

Dit ontwerp van decreet geeft uitvoering aan de hoger beschreven doelstellingen. De Vlaamse Milieumaatschappij en Aquafin werkten aan een nieuw samenwerkingsmodel en een logischere taakverdeling. Het huidige model voorziet een sterk projectmatige aanpak, met zware procedures in het kader van de opvolging van

individuele investeringsprojecten met operationele tussenkomst en voorafgaandelijke goedkeuringen. De Vlaamse Milieumaatschappij en Aquafin analyseren op welke wijze er meer autonomie zou kunnen worden gegeven aan Aquafin. De wens is om te evolueren van het bestaand toezicht met focus op individuele projecten en effectieve operationele werking, naar een resultaatgericht toezicht met focus op het algemene programma op strategisch niveau en een effectieve werking op procesniveau. De uitdaging daarbij is te waarborgen dat het kwaliteitsniveau van de dienstverlening dat mede tot stand wordt gebracht door de sterke betrokkenheid van de Vlaamse Milieumaatschappij en haar expertise in deze materie, niet in het gedrang komt.

Opdat die nieuwe aanpak zou slagen, is belangrijk dat het decretale kader van de werking van Aquafin wordt verduidelijkt. Het decretale kader is overigens 30 jaar oud en aan herziening toe. In die hervorming is dit ontwerp van decreet dus een eerste stap om te komen tot een resultaatgerichte, flexibele en programmatorische aanpak voor de bovengemeentelijke sanering.

Deze evolutie is een proces, dat evaluatie en opvolging zal vergen. De Vlaamse Milieumaatschappij zal, met haar bijzondere technische expertise, uiteraard blijven toezien op de wijze waarop Aquafin zich kwijt van haar taken van algemeen belang en rapporteert hierover direct aan de Vlaamse Regering. Mocht blijken dat dit model bijsturing nodig heeft, zal de Vlaamse Regering uiteraard de nodige decretale initiatieven nemen om daar uitvoering aan te geven. Ook dat past in het verhaal van autonomie, verantwoordelijkheid en transparantie waarop nu wordt ingegaan.

b) Autonomie, verantwoordelijkheid en transparantie als uitgangspunt

Aquafin vervult taken van algemeen belang die het Vlaamse Gewest haar toevertrouwt. Die taken moeten inherent beantwoorden aan de beginselen van continuïteit, benuttingsgelijkheid en veranderlijkheid. Uiteraard moet de wijze waarop die worden uitgeoefend altijd voldoen aan de vereisten van deugdelijk bestuur, die het Vlaamse Gewest hoog in het vaandel draagt.

Daarbij is het belangrijk te komen tot sterk vereenvoudigde procedures en meer responsabilisering in de taakverdeling tussen de Vlaamse Milieumaatschappij en Aquafin.

De toekenning van meer autonomie aan Aquafin heeft tot doel de financiering en de werking van de bovengemeentelijke opdracht efficiënter en effectiever te organiseren en te komen tot een betere afstemming en logische taakverdeling tussen de actoren in de watersector.

Autonomie is evenwel geen vrijbrief en is geen doel op zich. Een grotere vrijheid gaat daarom altijd hand in hand met meer transparantie en een grotere verantwoordelijkheid.

c) Meer autonomie: het bepalen van de investeringen

De belangrijkste wijziging van het beoogde nieuwe model is ongetwijfeld dat Aquafin zelf bepaalt in welke projecten wordt geïnvesteerd. Vandaag wordt het investeringsprogramma vastgesteld door het Vlaamse Gewest en voorbereid door de Vlaamse Milieumaatschappij. Daarbij zijn een goede waterkwaliteit, het ecologisch rendement, de afstemming met andere actoren, het voldoen aan toepasselijke wet- en regelgeving en de betaalbaarheid van de waterfactuur de voornaamste uitgangspunten.

Dit ontwerp van decreet bepaalt dat Aquafin de autonomie verwerft om zelf vast te stellen welke investeringen dienen te gebeuren. Dit is een logische keuze in het licht van responsabilisering en resultaatgerichte aansturing. Aquafin bepaalt zelf hoe zij haar doelstellingen wenst te bereiken en draagt dus ook de verantwoordelijkheid voor het eindresultaat.

Omdat de investeringen inzake bovengemeentelijke sanering worden gefinancierd via de waterfactuur, dient erover te worden gewaakt dat er een mechanisme is dat toelaat om te controleren of Aquafin het toepasselijke decretale kader en de afspraken die gemaakt zijn in de samenwerkingsovereenkomst naleeft. Daarom voorziet het ontwerp van decreet dat het investeringsplan zal worden voorgelegd aan de Vlaamse Milieumaatschappij. Die zal erop toezien dat het plan in overeenstemming is met dit ontwerp van decreet, de samenwerkingsovereenkomst en het algemeen belang, en of het is opgesteld volgens objectieve criteria. Daarbij beschikt de Vlaamse Milieumaatschappij over een schorsingsbevoegdheid.

Op die manier tracht het ontwerp van decreet een nieuw evenwicht tot stand te brengen door het vergroten van de transparantie en de verantwoordelijkheid van Aquafin.

d) Meer flexibiliteit: samenwerkingsovereenkomst en bijzondere overeenkomsten

Het vaststellen van de wijze waarop de taken van Aquafin worden geregeld in een samenwerkingsovereenkomst staat flexibiliteit toe. Het maakt dat het Vlaamse Gewest en Aquafin samen in functie van de omstandigheden hun afspraken kunnen aanpassen in functie van die taken van algemeen belang die aan Aquafin zijn opgedragen. Daarom wordt de techniek van de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin behouden. Op dit ogenblik wordt een grondige evaluatie van de overeenkomst om de vijf jaar beoogd.

De aard van de taken van algemeen belang van Aquafin, die haar kerntaken zouden kunnen worden genoemd, maakt dat die nood hebben aan voldoende garanties inzake stabiliteit en dat zij haar taken voor een voldoende lange tijd kan uitvoeren. Dit heeft onder meer te maken met de wijze waarop Aquafin wordt gefinancierd. Dit dient afgewogen te worden ten aanzien van het beginsel van veranderlijkheid, dat principieel van toepassing is op de uitoefening van taken van algemeen belang.

Om daaraan tegemoet te komen, bepaalt dit ontwerp van decreet dat het Vlaamse Gewest, naast de kerntaken van algemeen belang, andere taken aan Aquafin kan opdragen. De vaststelling van de afspraken daarrond, gebeurt dan in bijzondere overeenkomsten, die van kortere duur zijn dan de samenwerkingsovereenkomst, en dus tegemoetkomt aan de nood aan meer flexibiliteit. Die overeenkomsten zullen eveneens resultaatgerichte kritische prestatie-indicatoren voorzien. Indien blijkt dat de opgelegde doelstellingen voor de taken van algemeen belang en/of deze van de bijzondere overeenkomsten niet afdoende worden behaald, kan het Vlaamse Gewest beslissen om geen bijkomende taken meer aan Aquafin toe te kennen.

e) Meer transparantie: verslagverplichtingen en strategisch overleg

Eerder werd al aangehaald dat autonomie hand in hand gaat met transparantie: goede informatiedoorstroming van Aquafin naar de Vlaamse Milieumaatschappij is met andere woorden essentieel. Alleen zo kan een cultuur van vertrouwen tot stand worden gebracht, en kan worden afgestapt van de huidige projectmatige aanpak en zware procedures met voorafgaande goedkeuringen.

Daarom verduidelijkt het ontwerp van decreet de verslagverplichtingen van Aquafin ten aanzien van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Om een betere informatiedoorstroming tot stand te brengen is goed overleg nodig. Aquafin en de Vlaamse Milieumaatschappij zullen daarom onder meer regelmatig een strategisch overleg organiseren tussen de top van beide organisaties. De werking daarvan zal worden vastgesteld in de samenwerkingsovereenkomst.

Via de opmaak van een ondernemingsplan zal Aquafin verduidelijken welke aanpak zij op korte en middellange termijn hanteert om haar doelstellingen te bereiken. Het ondernemingsplan wordt, voor wat betreft de uitvoering van de taken van algemeen belang van Aquafin, ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Die zal, op advies van de Vlaamse Milieumaatschappij haar goedkeuring verlenen.

Verder verduidelijkt het ontwerp van decreet de informatiebevoegdheden van de Vlaamse Milieumaatschappij.

f) Meer verantwoordelijkheid: resultaatgerichte aansturing

Dit ontwerp van decreet maakt de overstap naar een resultaatgerichte aansturing mogelijk. De doelstellingen waaraan de diensten van Aquafin moeten voldoen, zullen vooraf worden gedefinieerd. De evaluatie of deze doelstellingen zijn behaald, gebeurt aan de hand van kritische prestatie-indicatoren, die in onderling overleg tussen Aquafin en de Vlaamse Milieumaatschappij worden opgesteld. Deze oefening, die nog aan de gang is, zal worden uitgewerkt in de aangepaste samenwerkingsovereenkomst die het Vlaamse Gewest met Aquafin sluit.

2. Werken met een verklaring van openbaar nut voor exploitanten van openbare waterdistributienetwerken en voor gemeentelijke rioolbeheerders (artikel 6 en 22 van het ontwerp van decreet)

Op vraag van de gemeentelijke rioolbeheerders, daarin gesteund door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), en vervolgens ook op vraag van de exploitanten van openbare waterdistributienetwerken op voorzet van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad), wordt het ook voor hen mogelijk gemaakt om via de toepassing van artikel 9 tot en met 15 en artikel 16 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (Gaswet) gemakkelijker leidingen aan te brengen in onbebouwde private gronden. Aquafin beschikt al over deze mogelijkheid sinds de oprichting ervan in 1991.

De uitbreiding van de toepassing van artikel 9 tot en met 15 en artikel 16 van de Gaswet tot de exploitanten van openbare waterdistributienetwerken en gemeentelijke rioolbeheerders kan het aanleggen en wijzigen van openbare waterdistributienetwerken en gemeentelijke rioleringen vereenvoudigen en versnellen nu er minder onteigeningen nodig zullen zijn.

Impactanalyse

1. Budgettaire impact

Dit ontwerp heeft geen budgettaire impact.

De wijze waarop de nv Aquafin wordt gefinancierd, wordt niet gewijzigd. Alleen de wijze waarop de nv Aquafin wordt aangestuurd en opgevolgd verandert. De uitvoering van haar opdrachten van algemeen belang dient zoals altijd binnen de gestelde begrotingsgrenzen te gebeuren.

2. Maatschappelijke impact

Dit ontwerp van decreet schept het kader voor het sluiten van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de nv Aquafin met sterk vereenvoudigde procedures. De zware administratieve werklast rond de individuele investeringsprojecten wordt vervangen door een opvolging op proces- en portefeuilleniveau met eenvoudigere, maar effectieve procedures met meer impact.

Er mag verwacht worden dat het van toepassing verklaren van artikel 9 tot en met 15 en artikel 16 van de Gaswet voor exploitanten van openbare drinkwater-netwerken en gemeentelijke rioleringswerken (artikel 6 en 22 van dit ontwerp van decreet) een gunstige bestuurlijke impact zal hebben op lokaal niveau. De nood aan een onteigeningsbesluit daalt daardoor immers.

Implementatie

De nieuwe regeling rond de taken van de nv Aquafin behoeft geen verdere uitvoeringsbesluiten. Uiteraard is er wel een aangepaste samenwerkingsovereenkomst tussen Aquafin en het Vlaamse Gewest nodig.

Ook voor het uitwerken van een procedure voor de verklaring van openbaar nut (artikel 6 en 22 van dit ontwerp van decreet), nodig voor een vlottere aanleg en wijziging van openbare waterdistributienetwerken en gemeentelijke rioleringen op privéterreinen is een uitvoeringsbesluit nodig.

C. Totstandkomingsprocedure

Algemeen

Van september 2020 tot januari 2021 werden tussen de Vlaamse Milieumaatschappij en de nv Aquafin cocreatieworkshops gehouden, met externe ondersteuning, voor de uitwerking van een gemeenschappelijke visie over een nieuwe werkwijze voor uitvoering en opvolging van de bovengemeentelijke opdracht in een aangepaste samenwerkingsovereenkomst en het toezicht hierop.

Om deze visie op de nieuwe werkwijze te kunnen implementeren was eerst een aanpassing van het decretaal kader vereist. Parallel werd en wordt in werkgroepen tussen de Vlaamse Milieumaatschappij en de nv Aquafin de vertaling in een vernieuwde samenwerkingsovereenkomst uitgewerkt.

Het taalkundig en legistiek advies werd waar relevant verwerkt in de tekst van het decreet.

Op 10 maart 2022 werd het gezamenlijk briefadvies van de Minaraad en de SERV goedgekeurd. Dit advies wordt hierna afzonderlijk besproken.

De raad van State gaf zijn advies 71.488/1 op 3 juni 2022.

Gezamenlijk advies Minaraad en SERV

1. Doelbereik: koppel het investeringsplan aan de doelstellingen van de stroomgebiedbeheerplannen

De adviesraden vragen om het investeringsplan van de nv Aquafin te koppelen aan de doelstellingen van de stroomgebiedbeheerplannen waarmee de doelstellingen van de kaderrichtlijn water behaald moeten worden

Antwoord

Deze koppeling wordt gemaakt in de samenwerkingsovereenkomst die met nv Aquafin wordt gesloten. Hierin wordt voorzien in een de resultaatgerichte aansturing met meetbare KPI's waaraan nv Aquafin dient te voldoen. Een van de voorziene KPI's betreft het behalen van de reductiedoelstellingen op vlak van stikstof en fosfor. Op termijn zal tevens een KPI voorzien worden voor de werking van overstorten. Er kan eveneens overwogen worden om een KPI te voorzien rond gebiedsgerichte doelstellingen in de beschermde gebieden.

Deze opmerking geeft geen aanleiding tot het wijzigen van de ontworpen decreetstekst.

2. Verbeter de garanties inzake efficiëntie (kostenbesteding)

De adviesraden wijzen erop dat toegezien moet worden op een efficiënte werking op het punt van de meetverplichtingen die aan de nv Aquafin worden opgelegd en op het punt van het zelfcontrolesysteem, opgezet binnen de vennootschap.

Ze wensen ook meer duidelijkheid over de toezichthouding van de Vlaamse Milieu-maatschappij. Verder vragen zij dat ook het Vlaams Parlement ingelicht wordt over de resultaten van de controles die de Vlaamse Milieu-maatschappij (VMM) zal uitvoeren over de werking van nv Aquafin. Nu is alleen maar voorzien dat de Vlaamse Regering ingelicht wordt. Tot slot vraagt men zich af wat de rol van het Rekenhof is bij dit alles.

Antwoord

De correctheid van de metingen uitgevoerd door nv Aquafin zijn inderdaad essentieel in het toezicht op de goede werking van de installaties. Daarom wordt in de samenwerkingsovereenkomst voorzien in een KPI rond kwaliteitsvol meten. Deze gaat in op kwaliteitsvolle en voldoende gespreide monsternames en de kwaliteit van de analyses.

De samenwerkingsovereenkomst gaat tevens in op het zelfcontrolesysteem van nv Aquafin voor wat betreft het bepalen van de resultaten van de KPI's. De (goede) werking van dit zelfcontrolesysteem valt onder het toezicht van de Vlaamse Milieu-maatschappij en zal op regelmatige basis getoetst worden. De VMM zal tevens onderzoeken of het ISO14001 certificaat (milieumanagementsysteem) een meerwaarde kan hebben en geschikt is voor een bedrijf zoals nv Aquafin.

Wat betreft het toezicht door de VMM kan verwezen worden naar de bepalingen opgenomen in artikel 14, 15 en 16 van het ontwerp. In de samenwerkingsovereenkomst wordt deze toezichtsrol nog concreter uitgewerkt.

Wat de rapportering betreft, zal in de samenwerkingsovereenkomst voorzien worden in een jaarlijkse rapportering aan de Vlaamse Regering voor wat betreft de uitvoering van het ondernemingsplan. Het lijkt niet opportuun om rapporten met een dergelijk hoge frequentie ook te bezorgen aan het Vlaams Parlement.

Wel kan ervoor gezorgd worden dat de vijfjaarlijkse evaluatie die de VMM maakt over de uitvoering van de overeenkomsten en de werking van de nv Aquafin wat haar taken van algemeen belang betreft ook aan het Parlement meegedeeld worden. Daarvoor zal artikel 14 van het ontwerp gewijzigd worden.

De betrokkenheid van het Rekenhof bij de eerste vijfjaarlijkse evaluatie kan opgenomen worden in de memorie van toelichting. Wij merken op dat het Rekenhof in

elk geval betrokkenheid kan vragen op basis van artikel 63 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019.

3. Verzekeren de rol van de nv Aquafin in de circulaire economie, de energietransitie en de klimaatadaptatie en stem de regeling af op de bijstellingen aan de richtlijn Stedelijk Afvalwater

De adviesraden benadrukken het belang van het optimaliseren en vergroenen van het energieverbruik, evenals de circulaire economie en de nodige afstemming van de opdracht aan de bepalingen inzake klimaatdoelstellingen die naar verwachting zullen worden opgenomen in de herziening van de richtlijn Stedelijk Afvalwater.

Verder vragen de adviesraden inzake adaptatie om ook mogelijk te maken dat kan worden geïnvesteerd in zogenaamde groene infrastructuur.

Antwoord

De modaliteiten van het energiefonds waarmee de nv Aquafin haar energietransitie financiert, werden in het verleden vastgelegd door de Vlaamse Regering. Tevens wordt in de samenwerkingsovereenkomst voorzien dat de nv Aquafin bij het uitvoeren van haar taken rekening houdt met klimaatadaptatie en -mitigatie, alsook met de vereisten van de circulaire economie, en hieraan desgevallend actief meewerkt. Het naleven van de kaderrichtlijn Water, en meer bepaald artikel 9 daarvan over het principe van de kostenterugwinning/vervuiler betaalt wordt daarbij mee in acht genomen.

De samenwerkingsovereenkomst voorziet in elk geval ten overvloede dat Aquafin dient te voldoen aan de geldende wetgeving, net zoals elke onderneming. Alle toekomstige wijzigingen aan richtlijn Stedelijk Afvalwater, die momenteel op Europees niveau herzien wordt, en/of andere toepasselijke wetgeving maken zo deel uit van de basisopdracht van Aquafin.

4. Verzekeren de afstemming tussen bovengemeentelijke en gemeentelijke opdracht-houders

Het decreet voorziet toezicht van de VMM op de investeringsplanning voor het bovengemeentelijke deel opgedragen aan Aquafin. Volgens de adviesraden is er daarnaast ook nood aan afstemming met de gemeentelijke investeringsplanning van de gemeentelijke rioolbeheerders. Ze vragen ook garanties op rechtstreekse en transparante communicatie over deze plannen met alle betrokkenen.

Antwoord

Hieraan zal uitgebreid aandacht besteed worden in de samenwerkingsovereenkomst. Er wordt voorzien in een de resultaatgerichte aansturing met meetbare KPI's waaraan de nv Aquafin dient te voldoen. Bovendien plant Aquafin via de nieuwe matchmakerrol voor elk individueel project waarin de gemeentelijke rioolbeheerder betrokken is, een voorafgaandelijk engagement rond scope, financiering en timing te sluiten.

5. Garandeer sterkere oplossingen voor mogelijke belangenconflicten

De keuzes die de nv Aquafin maakt over de uit te voeren projecten, en de rol van kwaliteitsbewaker voor de gemeentelijke rioleringsprojecten die voor subsidie door de Vlaamse overheid in aanmerking komen, kunnen belangenconflicten doen ontstaan. De adviesraden vragen daarvoor goede oplossingen uit te werken en schuiven hierbij volgende oplossingsrichtingen naar voor:

- In lijn met de beoogde responsabilisering van de gemeentelijke rioolbeheerders, menen de adviesraden dat de eindverantwoordelijkheid over het concept en de uitvoering van gemeentelijke investeringen bij hun beheerders zelf dient te liggen. Ze zien wel een nuttige adviserende rol van Aquafin voor deze aspecten en vragen om de rol van kwaliteitsbewaking te wijzigen naar adviesverlener.
- De neutraliteit zal erop verbeteren indien de investeringsplannen gekoppeld worden aan de doelstellingen uit het stroomgebiedbeheerplan, indien er maximale transparantie komt over het proces en de gebruikte beslissingscriteria en indien de afstemming met de rioolbeheerders naar behoren verloopt.

Antwoord

De invulling van de rol van kwaliteitsbewaker voor gemeentelijke rioleringsprojecten wordt beschreven in het subsidiebesluit. Binnen deze rol heeft Aquafin geen eindbeslissing noch eindverantwoordelijkheid, maar formuleert Aquafin een advies naar de VMM en de ambtelijke commissie die hierover oordeelt met betrekking tot de subsidie en het subsidiedossier. De praktijk heeft geleerd dat er een belangrijke meerwaarde gekoppeld is aan deze kwaliteitsbewaking. De nv Aquafin beschikt over een schat aan knowhow ter zake. Het lijkt niet opportuun om nu deze basis-taak van de nv te wijzigen. Dit zal wel meegenomen worden bij de herziening van het subsidiebesluit.

De koppeling tussen het investeringsplan en de stroomgebiedbeheerplannen, en dus de keuzes over uit te voeren projecten, wordt voorzien via de samenwerkings-overeenkomst. De door de adviesraden gewenste transparantie in projectkeuze kan mee voorzien worden via de rapportering van de vijfjaarlijkse evaluatie naar het parlement.

6. Organiseer voldoende overleg en afstemming over tussenliggende strengen, het overstortmeetnet en het lokaal pact

Er is heel wat samenwerking en afstemming nodig tussen nv Aquafin en de gemeentelijke rioolbeheerders over de zogenaamde tussenliggende strengen, voor de uitbouw van het overstortmeetnet en het delen van de meetresultaten, en voor het lokaal pact. Dit moet beter georganiseerd worden. Er valt te overwegen om het schorsingsrecht dat nu alleen maar voor de Vlaamse Milieumaatschappij voorzien wordt, uit te breiden tot andere betrokkenen. Tot slot betreuren de adviesraden dat de beroepsmogelijkheid in artikel 10.2.3, §1, derde lid, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) voor gemeentelijke projecten verdwenen is.

Antwoord

Er zijn momenteel inderdaad nog behoorlijk wat tussenliggende strengen. Het overleg hierover verloopt via het opmaken en actualiseren van het gebiedsdekken uitvoeringsplan, zoals voorzien in het Zoneringsbesluit. Daar wordt voor het centraal gebied uitspraak gedaan over de tussenliggende strengen. Investeringsen aan deze tussenliggende strengen kunnen momenteel ook opgenomen worden via het lokaal pact, categorie 2.

De uitbouw en de integratie van het overstortmeetnet voor het gemeentelijke en bovengemeentelijke overstorten wordt geregeld via de conceptnota Optimale afstemming van het gemeentelijke en bovengemeentelijke asset management, zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 25 september 2020. Voor deze opdracht zal het Vlaamse Gewest met Aquafin een bijzondere overeenkomst sluiten als vermeld in het met dit ontwerp in te voegen artikel 2.6.1.1.1, §2/1. De meetresultaten van dat netwerk vormen milieudata die publieke data zijn, nu de nv Aquafin voor de uitvoering van haar taken van algemeen belang een instelling met een publieke taak is als vermeld in artikel I.3, 6°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Als er bijkomende taken van de nv Aquafin zijn die een verband vertonen met de taken van andere actoren in de sector, zal voorzien worden in een planning en uitvoering van die taken in overleg met de betrokken stakeholders.

De nv Aquafin wordt voor haar taak van algemeen belang aangestuurd (en gefinancierd) door het Vlaamse Gewest en niet door de gemeentelijke rioolbeheerders. Het schorsingsrecht is daarom louter een bevoegdheid van de Vlaamse Milieumaatschappij die hier een taak van toezichthouder vervult. Verder zal de Vlaamse Milieumaatschappij nauwgezet toezien op het samenstellen van het lokaalpactprogramma zodat ook rekening wordt gehouden met de andere, verwante rioleringsaken.

Aan de processen en categorieën binnen het lokaal pact wordt momenteel ook niet geraakt. Indien dit wel zou gebeuren, kan een stakeholderoverleg voorzien worden.

Het verdwijnen van de beroepsmogelijkheid in artikel 10.2.3, §1, derde lid, van het DABM voor gemeentelijke projecten wordt aangepakt; ze is onbedoeld verdwenen door de herformulering van artikel 10.2.3, §1, tweede lid, 8°.

7. Onderzoek de noodzaak van een verbreed toepassingsgebied van de Gaswet op drinkwaterleidingen

Antwoord

Na terugkoppeling met de drinkwatermaatschappijen lijkt het inderdaad opportuun om ook voor de aanleg en wijziging van het openbaar waterdistributienetwerk een beroep op artikel 9 tot en met 15 en artikel 16 van de Gaswet te voorzien. Naast de regels voor het gebruik van het openbaar domein, die nu al op de drinkwatermaatschappijen van toepassing zijn via de wet van 17 januari 1938 die het gebruik van het publiek domein kosteloos toelaat door leidingbelanghebbenden, biedt de Gaswet ook de mogelijkheid om na een vanopenbaar nutverklaring gebruik te maken van bepaalde private gronden.

8. Voorzie vervolgstappen voor responsabilisering op het vlak van de gemeentelijke sanering

Antwoord

Het klopt dat er gemeenten zijn waar de gemeentelijke saneringsplichten beter opgenomen kunnen of moeten worden. Het traject rond de gemeentelijke responsabilisering zal aansluitend bij de goedkeuring van dit decreet worden opgestart in overleg met de sector.

9. Controleer of er naar de juiste artikelen van de Gaswet verwezen wordt

De adviesraden stellen vast dat een aantal artikelen uit de Gaswet die vermeld worden niet over de verklaring van openbaar nut gaan en mogelijk onvoorziene

gevolgen hebben. De raden vragen daarom om na te gaan of het wenselijk is dat al deze tekstdelen van toepassing zouden worden. Tussen artikel 9 en 16 van de Gaswet zitten erg veel artikelen, die niet allemaal van toepassing lijken op rioleringen.

Antwoord

De regeling uit artikel 9 tot en met 15 van de Gaswet vormt een consistent geheel tussen de rechten en plichten van de overheid die met een vanopenbaarnutverklaring gebruik mag maken van privégronden, en van de eigenaars van die gronden. Dit geheel moet integraal van toepassing worden verklaard om ervoor te zorgen dat de beperkingen van het eigendomsrecht die het gevolg zijn van de rechten die de leidingbelanghebbende verwerft, proportioneel blijven. Zo kan voldaan worden aan de vereisten voor een toegelaten inperking van het eigendomsrecht uit het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. Artikel 16 van de Gaswet bevat dan de nodige delegaties om ervoor te zorgen dat de nodige uitvoeringsmaatregelen genomen kunnen worden. Maar de artikelen die sinds de opname van de verwijzing naar de Gaswet opgenomen werden in de wet van 1971 op de bescherming van de kwaliteit van het oppervlaktewater, voorloper van het huidige artikel 2.6.1.1.1. van het DIWB, ondertussen toegevoegd werden tussen artikel 15 en artikel 16 van de Gaswet zijn inderdaad niet relevant voor de materie die hier geregeld wordt. De tekst van het ontwerp wordt in die zin aangepast.

Verwerking advies Raad van State

Voor de aanpassingen aan de memorie van toelichting naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt verwezen naar de artikelsgewijze bespreking.

Naar aanleiding van het advies van de Raad van State werd tevens vastgesteld dat de wijzigingen met betrekking tot ecologisch en economisch toezichthouder, die beide worden vervangen door de Vlaamse Milieumaatschappij niet overal in het DIWB werden doorgevoerd. Dit wordt rechtgezet door invoering van een nieuw artikel 5 (dat leidt tot hernummering van de daaropvolgende artikelen in het wijzigingsdecreet) en de toevoeging van de artikel 22 tot en met 28 achteraan het ontwerp van decreet.

D. Bevoegdheid van het Vlaamse Gewest

Dit ontwerp van decreet regelt een gewestaangelegenheid.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Hoofdstuk 2. Wijziging van titel 10 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Artikel 2

Met dit ontwerp van decreet wordt onder meer de rol van de Vlaamse Milieumaatschappij gewijzigd als administratief toezichthouder op de entiteiten die rioleringen en andere rioolwaterzuiveringsinfrastructuren aanleggen, uitbaten en onderhouden.

Punt 1° wijzigt artikel 10.2.3, §1, tweede lid, 8°, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Nu de Vlaamse Milieumaatschappij niet langer de investeringsprogramma's voor Aquafin zal opstellen (zie ook de toelichting bij artikel 7, 12°, en artikel 11 en 12), brengt dit punt de taakstelling van de Vlaamse Milieumaatschappij daarmee in overeenstemming.

Om de leesbaarheid te verbeteren wordt de term "economisch en ecologisch toezichthouder" vervangen door "de Vlaamse Milieumaatschappij", die vandaag al dat toezicht uitoefent.

Punt 2° voegt een nieuw punt 8bis° toe in het bestaande artikel 10.2.3, §1, tweede lid, 8°, van het DIWB. Het herneemt de laatste zinssnede van het bestaande artikel 10.2.3, §1, tweede lid, 8°, van het DIWB.

Punt 3° houdt twee technische aanpassingen in. Met punt 1° en 2° van dit artikel worden de toezichttaken van de Vlaamse Milieumaatschappij voor bovengemeentelijke en gemeentelijke sanering uit het oorspronkelijk punt 8° van artikel 10.2.3, §1, tweede lid, van het DIWB opgesplitst in toezicht op de bovengemeentelijke opgave (nieuwe inhoud van punt 8°) en op de gemeentelijke opgave (nieuw punt 8°bis). Dit wordt hier in punt 3° dan vertaald in de beroepsmogelijkheid tegen de beslissingen van de Vlaamse Milieumaatschappij ter zake, waaraan het nieuwe punt 8°bis wordt toegevoegd.

Verder wordt ook hier de term "economisch en ecologisch toezichthouder" vervangen door "de Vlaamse Milieumaatschappij", die vandaag al dat toezicht uitoefent.

Hoofdstuk 3. Wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Artikel 3 en 4

De bekkenbesturen en de bekkensecretariaten geven advies over plannen en programma's die van belang zijn voor het lokale waterbeheer, zoals geregeld in respectievelijk artikel 1.5.3.2, §2, en artikel 1.5.3.3, §2, van het DIWB.

Daartoe behoren ook de rioleringsprogramma's en de uitvoeringsplannen. Op het niveau van de bekkens zit immers een heleboel kennis van de lokale watersystemen samen en deze adviestaak boort die kennis aan om de investeringsprogramma's en uitvoeringsplannen in voorkomend geval te verbeteren.

Dit ontwerp van decreet wijzigt de manier waarop rioleringswerken gepland en concreet uitgevoerd worden. Dit vereist dat de terminologie in beide artikelen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wordt aangepast.

Artikel 5

Om de leesbaarheid te verbeteren wordt de term "economisch en ecologisch toezichthouder" in het DIWB overal vervangen door "de Vlaamse Milieumaatschappij", die vandaag al dat toezicht uitoefent.

Het is dan ook niet langer nodig om de termen "ecologisch toezichthouder" en "economisch toezichthouder" op te nemen in de definities.

Artikel 6

Oorspronkelijk was het alleen maar de bedoeling om met het laatste artikel van dit ontwerp artikel 9 tot en met 15 en artikel 16 van de Gaswet van toepassing te

maken op de aanleg en de wijziging van niet-prioritaire rioleringen. Deze bepalingen zijn al lang van toepassing bij de aanleg en wijziging van de prioritaire rioeringsinfrastructuur en hebben hun nut bewezen, waardoor de gemeentelijke rioolbeheerders vragende partij waren om ook van deze bepalingen gebruik te mogen maken. Als gevolg van het briefadvies van de adviesraden van 10 maart 2022 en de daaropvolgende consultatie van de exploitanten van de openbare waterdistributienetwerken krijgen nu ook zij de mogelijkheid om van artikel 9 tot en met 15 en artikel 16 van de Gaswet gebruik te maken.

Deze regeling laat toe om in bepaalde gevallen na een vanopenbaarnutverklaring van een drinkwaterproject, gebruik te maken van erfdienstbaarheden van openbaar nut om leidingen aan te leggen, ze te onderhouden enzovoort op privéterreinen die niet afgesloten zijn. Afhankelijk van het geval wordt daarvoor een vergoeding betaald.

Bij het uitoefenen van deze wettelijke erfdienstbaarheid moet volgens artikel 11 van de Gaswet het gebruik waartoe het privéterrein bestemd is, geëerbiedigd worden. Hierbij wordt dus rekening gehouden met een efficiënte benutting van het terrein, zoals bijvoorbeeld zoveel als mogelijk de perceelranden gebruiken. Gezien de infrastructuur op basis van artikel 12 van de Gaswet, op kosten van de houder van de infrastructuur moet worden verplaatst of weggenomen op verzoek van de eigenaar van het bezwaarde erf of degene die het recht heeft om er bouwwerken op uit te voeren, is het ook in het belang van de begunstigde om deze erfdienstbaarheid uit te oefenen zonder onnodige last voor het lijdend erf.

Tot nog toe genoten de exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk alleen maar van een kosteloos gebruik van het overheidsdomein zoals geregeld in de wet van 17 januari 1938 die het gebruik van het publiek domein kosteloos toelaat door leidingbelanghebbenden.

Voor het gebruik van andere terreinen is dan de aankoop ervan nodig, al dan niet via een onteigening. Dat is een omslachtiger regeling dan de inzet van de erfdienstbaarheid van openbaar nut uit de Gaswet.

De procedure voor de vanopenbaarnutverklaring en de gevallen waarin eigenaars een vergoeding kunnen vragen, brengen uiteraard ook werk met zich, maar minder dan wanneer men tot aankoop moet overgaan door onteigening.

De praktische regeling voor de vanopenbaarnutverklaring kan door de Vlaamse Regering worden uitgewerkt, zoals dit ook gebeurde voor de nv Aquafin in het besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 1991 houdende vaststelling van regelen met betrekking tot de uitvoering van werken door de nv Aquafin in toepassing van artikel 2.6.1.1.1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018.

Tussen artikel 15 en artikel 16 van de Gaswet werden tussen 1999 en nu artikel 15/1 tot en met 15/25 toegevoegd die specifieke regels inhouden voor gasvervoer over tarifiering, openbardienstverplichtingen, toezicht enzovoort, die niet relevant zijn voor de materie over de vanopenbaarnutverklaring. Vandaar dat deze artikelen hier niet meegenomen worden.

Gelet op het advies van de Raad van State wordt verduidelijkt dat er de voorkeur aan wordt gegeven niet te raken aan het mechanisme (met inbegrip van de wijziging naar de Gaswet) zoals dit momenteel voor Aquafin bestaat en goed werkt. Het alternatief is immers om ook daaraan te sleutelen, en dat wordt omwille van de rechtszekerheid niet opportuun geacht. De toevoeging met betrekking tot de delegatie aan de Vlaamse Regering is slechts een explicitering van de bevoegdheid

waarvan in het verleden met betrekking tot Aquafin al werd gebruikgemaakt, zoals blijkt uit het voormelde besluit van 20 maart 1991.

Artikel 7

Dit artikel wijzigt artikel 2.6.1.1.1 van het DIWB en past in de actualisering van het kader van Aquafin en haar responsabilisering, zoals beschreven in de algemene toelichting.

Punt 1° verduidelijkt dat Aquafin voor het uitoefenen van haar taken van algemeen belang, een instelling met een publieke taak is als vermeld in artikel I.3, 6°, van het Bestuursdecreet. Deze bepaling voegt geen rechtsregel toe, maar beoogt slechts te verduidelijken dat Aquafin aan de voorwaarden voldoet uit artikel I.3, 6°, van het Bestuursdecreet.

Punt 2° neemt in artikel 2.6.1.1.1, §2, van het DIWB een verwijzing op naar het nieuwe artikel 2.6.1.1.3 van het DIWB dat de regels over de sluiting van de samenwerkingsovereenkomst vaststelt (zie ook de toelichting bij artikel 9). Die samenwerkingsovereenkomst bepaalt de regels en voorwaarden voor het uitvoeren van de taken van algemeen belang.

Met artikel 7, 3° tot en met 11°, worden de taken van algemeen belang die Aquafin dient uit te voeren beperkt uitgebreid, enerzijds om de taken in overeenstemming te brengen met de huidige realiteit en anderzijds om een aantal nieuwe taken toe te kennen aan Aquafin.

Punt 3° houdt een technische aanpassing ten gevolge van de nieuwe bevoegdheid van Aquafin om zelf het investeringsplan vast te stellen, in. Zie hierover ook de toelichting bij punt 12° van dit artikel, alsook bij artikel 11 en 12. Gelet op het advies van de Raad van State wordt verduidelijkt dat de omstandigheid dat de investeringsplannen niet langer door de Vlaamse Overheid maar door Aquafin worden opgesteld, geen repercussies heeft op een eventuele plan-MER-verplichting (MER=milieueffectrapport), en ook geen bijkomende procedurele gevolgen heeft. Dit geldt des te meer omdat de investeringsplannen geen kader vormen voor de toekenning van een vergunning. Uiteraard wordt van Aquafin verwacht dat zij alle toepasselijke regels naar aanleiding van het vaststellen van het investeringsplan naleeft.

Punt 4° tot en met 7° verduidelijken dat de taak van Aquafin ook betrekking heeft op het onderhouden, herstellen en vervangen van rioolzuiveringsinfrastructuur en openbare rioleringen. Aquafin vervult deze opdracht al. Het is dan ook aangewezen om deze taak van algemeen belang expliciet te vermelden in deze bepaling.

Punt 8° is een louter technische aanpassing.

Punt 9° verduidelijkt in artikel 2.6.1.1.1, §2, eerste lid, 8°, van het DIWB, dat het monitoren en opvolgen van de goede werking van rioolwaterzuiveringsinstallaties en het monitoren van overstorten, behoort tot de taken van algemeen belang. Dat past in de responsabilisering van Aquafin. Onder deze taak wordt eveneens begrepen het uitvoeren van de nodige bijsturingen om tot een goede werking te komen. Daaronder vallen ook de nodige investeringen, bedoeld om ervoor te zorgen dat de werking van de installaties in overeenstemming met de wettelijke regels verloopt, dan wel volgens de afspraken daarover gemaakt in de samenwerkingsovereenkomst.

Punt 9° brengt een technische wijziging aan: artikel 2.6.1.1.1, §2, tweede lid, wordt artikel 2.6.1.1.1, §2, eerste lid, 9°, van het DIWB. Zie ook de toelichting bij punt 10° van dit artikel.

Punt 9° voegt een nieuwe taak toe in artikel 2.6.1.1.1, §2, eerste lid, 10°, van het Gec. DIWB. Het machtigt de Vlaamse Regering om Aquafin in te schakelen voor de financiering van de uitvoering van door de Vlaamse Regering hiertoe goedgekeurde en aangeduide investeringen in hemel- en afvalwaterzuiveringsinfrastructuur in de plaats van de gemeentelijke rioolbeheerder. Hier wordt het zogenaamde 'lokaal pact' bedoeld, waarbij cruciale investeringen met een belangrijke impact op het bovengemeentelijke patrimonium, die door de gemeentelijke rioolbeheerder zouden moeten gebeuren maar waarvoor deze onvoldoende financiële middelen heeft, door Aquafin uitgevoerd en gefinancierd worden. Het verdere beheer van deze investeringen blijft een taak van de gemeentelijke rioolbeheerder. De Vlaamse Regering bepaalt de categorieën van investeringen die hiervoor in aanmerking komen.

Punt 9° voegt een nieuwe taak toe in artikel 2.6.1.1.1, §2, eerste lid, 11°, van het DIWB om te investeren in het energie-efficiënt maken van haar exploitatie. Al een aantal jaren ontvangt Aquafin een vergoeding voor haar energiefonds dat met dit doel is opgericht. De concrete werking van dit fonds, met terugverdientermijn, af te rekenen kosten en opbrengsten enzovoort wordt geregeld in de samenwerkingsovereenkomst.

Punt 10° betreft een louter technische wijziging. De bepaling is hernomen onder 2.6.1.1.1, §2, eerste lid, 9°, van het DIWB. Zie ook de toelichting bij punt 9° van dit artikel.

Punt 11° voegt een nieuwe paragraaf 2/1 toe aan artikel 2.6.1.1.1 van het DIWB en voorziet in de mogelijkheid voor het Vlaamse Gewest om naast de vaste opdracht voor Aquafin zoals opgesomd in artikel 2.6.1.1.1, §2, via een aparte bijzondere overeenkomst bijkomende, tijdelijke opdrachten van algemeen belang die verband houden met de basisopdracht, aan Aquafin op te dragen. Deze optie wordt uitdrukkelijk voorzien voor opdrachten van algemeen belang die niet rechtstreeks onder het takenpakket van de samenwerkingsovereenkomst vallen en die een looptijd hebben die korter is dan deze van de samenwerkingsovereenkomst.

Of en welke bijkomende opdrachten zullen toevertrouwd worden aan Aquafin hangt af van de concrete behoeften en ontwikkelingen over rioolwaterzuivering en openbare rioleringen. De Vlaamse Regering kan ook beslissen om dergelijke taken niet langer aan Aquafin toe te vertrouwen indien Aquafin de door het Vlaamse Gewest beoogde doelstellingen niet behaalt.

Zie ook de toelichting bij artikel 10 voor de verdere toelichting over de bijzondere overeenkomsten.

Gelet op het advies van de Raad van State en gelet op het belang daarvoor voor Aquafin zelf en voor de Vlaamse Overheid, wordt verduidelijkt dat bij het toekennen van eventuele bijkomende opdrachten van algemeen belang, het uiteraard aan de betrokken partijen zal toekomen om de eventueel toepasselijke regelgeving, waaronder in voorkomend geval op het vlak van staatssteun en mededinging, na te leven. In deze context is alvast in het algemeen op te merken, dat er van staatssteun geen sprake is voor de taken die bij decreet aan de nv Aquafin toevertrouwd zijn. Er is immers geen potentiële vervalsing van de mededinging (wat een van de vereisten is om van staatssteun te spreken, zie onder meer 'Infrastructure analytical grid for water infrastructures'¹, paragraaf 10). Hoe dan ook zijn dit taken van algemeen belang (DAB's), die niet aangemerkt werden als diensten van algemeen economisch belang (DAEB's).

¹ Europese Commissie, Infrastructure analytical grid for water infrastructures, online raadpleegbaar via https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/grid_water_en.pdf.

Punt 12° wijzigt het bestaande artikel 2.6.1.1.1, §3, eerste lid, van het DIWB. Deze wijziging past in de ruime autonomie die wordt toegekend aan Aquafin (zie ook algemene toelichting). Voortaan zal niet langer de Vlaamse Regering jaarlijks het investeringsprogramma voor de vijf volgende kalenderjaren vaststellen. Aquafin stelt zelf de investeringen vast in haar investeringsplan en haar ondernemingsplan. Dat verantwoordt meteen het toegenomen toezicht op deze documenten, en de bevoegdheden die worden toegekend aan VMM als toezichthouder bij het vaststellen van nieuwe investeringen in het investeringsplan enerzijds (zie artikel 11), en de bevoegdheid van de Vlaamse Regering met betrekking tot de goedkeuring van het ondernemingsplan anderzijds (zie artikel 12). Het verduidelijkt tevens dat het investeringsplan moet worden opgemaakt overeenkomstig de bepalingen van de samenwerkingsovereenkomst. Verder wordt verduidelijkt dat de planning waar naar in die bepaling wordt verwezen een meerjarenplanning betreft.

Punt 13° heft het bestaande artikel 2.6.1.1.1, §3, tweede lid, van het DIWB, op. Het schrijft zich in in de wijziging toegelicht in punt 12°.

In punt 14° wordt de verwijzing in artikel 2.6.1.1.1, §3, derde lid, van het DIWB naar de artikelen van de Gaswet die ingezet kunnen worden bij de taken die de Vennootschap vervult geactualiseerd. Oorspronkelijk dateert de verwijzing naar artikel 9 tot en met 16 van de Gaswet van 1991, maar ondertussen werden tussen de artikel 15 en 16 hele hoofdstukken toegevoegd die over de werking en het beheer van gasvervoernetten gaan. Deze artikelen zijn niet relevant voor de materie die hier behandeld wordt. Tot slot wordt de interne verwijzing naar "dit hoofdstuk" uit hetzelfde derde lid vervangen door de verwijzing naar "deze onderafdeling".

Artikel 8

Met artikel 8 wordt artikel 2.6.1.1.2 aan het DIWB toegevoegd.

Paragraaf 1 en 2 verduidelijken, voor zoveel als nodig, dat de werking van Aquafin wordt beheerst door het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen en dus de organen van Aquafin instaan voor het bestuur van de vennootschap. De autonomie past altijd binnen de decretale bepalingen die op Aquafin van toepassing zijn. Aquafin is niet onderworpen aan organieke bepalingen die bijvoorbeeld de samenstelling van haar bestuursorganen decretaal regelt. Wel verwijst de zinsnede "binnen de grenzen van het decreet" naar de regels die van toepassing zijn op Aquafin krachtens onder meer het DIWB, het decreet van 7 mei 2004 betreffende de investeringsmaatschappijen van de Vlaamse overheid in de verhouding tussen Aquafin en haar aandeelhouder Participatiemaatschappij Vlaanderen en het Bestuursdecreet (zie daarvoor ook de toelichting bij artikel 7, 1°).

Uit paragraaf 3 volgt dat Aquafin ervoor kan kiezen om andere taken op te nemen dan deze van algemeen belang die haar via decreet en overeenkomsten worden opgedragen en die verenigbaar zijn met haar statuten. Deze taken mogen evenwel op geen enkel ogenblik de goede uitvoering van de taken van algemeen belang in het gedrang brengen.

Paragraaf 4 verduidelijkt dat Aquafin autonoom en in eigen naam en voor eigen rekening instaat voor de externe financiering van de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3 van het DIWB. Er wordt met andere woorden niet geraakt aan de lange termijn financiering van Aquafin.

De financiering van de taken van algemeen belang mag niet vermengd geraken met de geldstromen die door de andere taken gegenereerd worden. Daarom preciseert paragraaf 5 dat een duidelijke gescheiden boekhouding dient te worden gevoerd.

Paragraaf 6 verduidelijkt dat als Aquafin een dochteronderneming wenst te betrekken bij de uitvoering van haar taken van algemeen belang, zij hiertoe een voorafgaandelijk machtiging van de Vlaamse Regering nodig heeft. Deze paragraaf houdt verband met het grondwettelijk delegatieverbod (artikel 33 van de Grondwet). Op die manier kan de Vlaamse Regering nagaan of de uitvoering van de taken van algemeen belang niet in het gedrang komen of geschaad worden, of er geen vermenging mogelijk is met gelden voor de opdrachten van algemeen belang en andere taken enz. Deze machtiging, evenals het aanhouden van een belang dat recht geeft op de meerderheid van de stemmen in de algemene vergadering en mandaten in het bestuursorgaan, is met andere woorden nodig in het kader van het toezicht op het correct uitvoeren van de taken van algemeen belang. Gelet op het advies van de Raad van State, wordt verduidelijkt dat de term "betrokkenheid" niet impliceert dat Aquafin haar taken van algemeen belang van zich kan en mag afschuiven, laat staan er afstand van doet, maar net dat Aquafin, wanneer zij een dochteronderneming betreft bij de uitvoering van die taken, eindverantwoordelijke blijft voor de correcte uitoefening van die taken. Indien Aquafin een dochteronderneming zou wensen te betrekken bij haar taken van algemeen belang, is daarvoor een machtiging vereist van de Vlaamse Regering. Deze bepaling strekt er dus veeleer toe een bestaand hiaat te verhelpen.

Artikel 9

Met artikel 9 wordt artikel 2.6.1.1.3 aan het DIWB toegevoegd.

Paragraaf 1 verduidelijkt dat tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin een samenwerkingsovereenkomst wordt gesloten. Die overeenkomst verduidelijkt de regels die Aquafin in acht moet nemen bij de uitvoering van de taken van algemeen belang, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, van het DIWB.

Paragraaf 2 regelt welke aspecten minstens in de samenwerkingsovereenkomst met Aquafin, moeten worden geregeld.

Daar hoort bij:

- a fortiori, aangezien dat al volgt uit paragraaf 1 en daarom niet wordt herhaald, de voorwaarden waaraan de uitvoering van de taken van algemeen belang moeten voldoen;
- de wijze waarop Aquafin zal geëvalueerd worden: met dit ontwerp van decreet wordt overgestapt van het opdragen en opvolgen van een optimalisatieprogramma door de Vlaamse Regering naar het opleggen en opvolgen van doelstellingen voor Aquafin, vertaald in kritische prestatie-indicatoren (KPI's). De wijze waarop deze KPI's tot stand komen, de wijze waarop ze opgevolgd en geëvalueerd worden, de wijze en periodiciteit waarop erover gerapporteerd wordt, het eraan gekoppelde leertraject, de duurtijd enzovoort dienen te worden geregeld in de samenwerkingsovereenkomst;
- dit ontwerp van decreet voegt een artikel 2.6.1.1.5 toe aan het DIWB dat de opmaak van een investeringsplan door Aquafin regelt (zie artikel 11). Voorheen werd het investeringsprogramma door de Vlaamse Regering opgedragen (zie ook artikel 7, 12°). Voortaan zal Aquafin een investeringsplan opstellen. De samenwerkingsovereenkomst regelt de minimale vereisten waaraan dit investeringsplan dient te voldoen;
- dit ontwerp van decreet voegt een artikel 2.6.1.1.6 toe aan het DIWB dat de opmaak van het ondernemingsplan regelt (zie artikel 12). De samenwerkingsovereenkomst regelt de minimale vereisten waaraan dit ondernemingsplan dient te voldoen;
- dit ontwerp van decreet voegt het nieuwe artikel 2.6.1.1.7 van het DIWB (zie artikel 13) toe aan het DIWB dat de jaarlijkse rapporteringsverplichtingen van Aquafin regelt. De samenwerkingsovereenkomst bepaalt de minimale vereisten waaraan deze rapportering dient te voldoen;

- de overeenkomst bepaalt verder ook de regels inzake gestructureerd en systematisch overleg met de Vlaamse Milieumaatschappij, de regels inzake de financiering en de vergoeding van Aquafin, de duur en bijhorende opzeggings- en verlengingsmogelijkheden, de sancties bij niet-naleving van de verbintenissen, alsook de door Aquafin toegepaste code van deugdelijk bestuur.

Artikel 2.6.1.1.3, §3, regelt enkele procedurele aspecten rond de totstandkoming van de samenwerkingsovereenkomst. De Vlaamse Regering zal bij de voorbereiding en de onderhandeling van de samenwerkingsovereenkomst aan de Vlaamse Milieumaatschappij advies en bijstand vragen.

Om de continuïteit te garanderen van de taken van Aquafin, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, van het DIWB, voorziet paragraaf 4 dat bij het verstrijken van de samenwerkingsovereenkomst eraan herinnerd wordt dat deze taken openbaredienstverplichtingen betreffen en dus te allen tijde verder moeten worden uitgevoerd. De gehele samenwerkingsovereenkomst wordt in eerste instantie voor een jaar verlengd, om partijen de gelegenheid te geven tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst te komen. Indien na deze termijnverlenging er nog geen nieuwe samenwerkingsovereenkomst in voege is, zet Aquafin haar taken die onder de openbaredienstverplichting vallen verder volgens de modaliteiten van de net beëindigde overeenkomst, tot de Vlaamse Regering beslist om de voorlopige regels inzake de uitvoering van de basisopdracht, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, vast te stellen zoals geregeld in het derde lid van paragraaf 4. Het is ook mogelijk dat vooralsnog een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tot stand komt. Ook in dit geval komt er dan een einde aan de bijzondere regeling uit het tweede lid van paragraaf 4. Indien de Vlaamse Regering voorlopige regels vaststelt als vermeld in het derde lid van paragraaf 4, zal zij er daarbij rekening houden met de lange termijn financiering die Aquafin aanging om haar werking te financieren.

Paragraaf 5 houdt verband met de continuïteit van de taken van algemeen belang die Aquafin uitvoert, die van groot belang zijn voor de veiligheid en gezondheid van mens en milieu. Die vereiste continuïteit staat eraan in de weg dat een van de partijen zijn prestaties onder de samenwerkingsovereenkomst zou opschorten (bijvoorbeeld de werking van een rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) stopzetten) dan wel de ontbinding van de overeenkomst (en dus de stopzetting van de dienstverlening) zou vorderen. De continuïteit van de waterzuivering moet te allen tijde gegarandeerd worden.

De samenwerkingsovereenkomst is een burgerlijke overeenkomst. Geschillen hierover behoren bijgevolg tot de bevoegdheid van de burgerlijke rechter.

Artikel 10

Met artikel 10 wordt artikel 2.6.1.1.4 aan het DIWB toegevoegd.

Dit artikel regelt dat het Vlaamse Gewest naast de opdrachten van algemeen belang, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, een of meerdere bijkomende opdrachten van algemeen belang en die nauw verwant zijn aan de basisopdracht, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, aan Aquafin kan toekennen mits het sluiten van een of meerdere bijzondere overeenkomsten (zie ook de toelichting bij artikel 7, 11°).

In paragraaf 2 wordt tevens voorzien welke elementen minstens deel dienen uit te maken van voornoemde bijzondere overeenkomst:

- de minimale voorwaarden waaraan de uitvoering van de taken van algemeen belang moeten voldoen;
- aangezien dit opdrachten van algemeen belang betreft neemt Aquafin de strategie, de doelstellingen en het plan van aanpak voor de uitvoering van de opdracht mee op in het ondernemingsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.6;

- de wijze waarop Aquafin voor deze bijkomende opdrachten zal geëvalueerd worden: voor elke bijkomende opdracht zullen aan Aquafin doelstellingen, vertaald in meetbare KPI's worden opgelegd. De wijze waarop deze KPI's tot stand komen, de wijze waarop ze opgevolgd en geëvalueerd worden, de wijze en periodiciteit waarop erover gerapporteerd wordt enzovoort dient te worden geregeld in de bijzondere overeenkomst;
- de sancties bij niet-naleving van de opgenomen verbintenissen;
- de duur.

Gelet op het advies van de Raad van State, wordt verduidelijkt dat deze lijst uiteraard niet exhaustief is. De samenwerkingsovereenkomst tussen Aquafin en het Vlaamse Gewest ligt in het verlengde van een al bestaande overeenkomst. Voor de bijzondere overeenkomsten, eveneens tussen de nv Aquafin en het Vlaamse Gewest, met betrekking tot hypothesen en taken van algemeen belang, die intrinsiek evolutief is, is het niet opportuun om een even uitgebreide of identieke lijst aan verplichte vermeldingen te bepalen. Daarom werden slechts een beperkt aantal algemene vermeldingen opgenomen die voor elke soort bijkomende taak relevant zullen zijn.

Artikel 11

Met artikel 11 wordt artikel 2.6.1.1.5 aan het DIWB toegevoegd.

Dit artikel houdt verband met artikel 7, 12°, en de sterke administratieve vereenvoudiging van de aansturing en opvolging van Aquafin die met dit ontwerp van decreet wordt bewerkstelligd. Voortaan bepaalt Aquafin zelf de investeringsprojecten. Dit investeringsplan wordt voorgelegd aan de Vlaamse Milieumaatschappij (zie artikel 17).

Artikel 12

Met artikel 12 wordt artikel 2.6.1.1.6 aan het DIWB toegevoegd.

Dit artikel regelt hoe Aquafin via de opmaak van een ondernemingsplan aan de Vlaamse Regering en de toezichthouder aangeeft hoe zij op korte en middellange termijn uitvoering zal geven aan de taken van algemeen belang. De Vlaamse Regering zal het ondernemingsplan onder meer toetsen aan de regels uit het DIWB, de samenwerkingsovereenkomst en de bijzondere overeenkomsten.

Deze bepaling past in de sterke administratieve vereenvoudiging van de aansturing en opvolging van Aquafin die met dit ontwerp van decreet wordt bewerkstelligd. De opdracht van de Vlaamse Regering evolueert van een opvolging op individueel projectniveau naar het opdragen van doelstellingen en een opvolging op proces- en portefeuilleniveau. Het is dan ook passend dat Aquafin aan de Vlaamse Regering aangeeft hoe zij van plan is met de maatschappelijke middelen de opdrachten van algemeen belang op korte en middellange termijn op te nemen en uit te voeren. Tevens dient Aquafin aan te tonen dat de continuïteit van de opdrachten van algemeen belang niet wordt belemmerd door haar andere activiteiten en dat er een strikte scheiding is tussen de middelen voor de opdrachten van algemeen belang en andere opdrachten.

Artikel 13

Met artikel 13 wordt artikel 2.6.1.1.7 aan het DIWB toegevoegd.

Dit artikel regelt de rapporteringsverplichtingen waaraan Aquafin dient te voldoen. De minimale vereisten waaraan de rapportering dient te voldoen, wordt geregeld

in de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3 van het DIWB (zie artikel 9).

Aquafin dient jaarlijks te rapporteren over de kritische prestatie-indicatoren (KPI's) die afgesproken werden voor de basisopdracht, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, van het DIWB en voor de eventueel bijkomende opdrachten, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2/1, van het DIWB (zie artikel 7). Ze zijn een graadmeter voor de beoordeling van de prestaties van Aquafin binnen het kader waarmee gewerkt moet worden. Jaarlijks rapporteren over KPI's laat vlotte bijsturing toe in een volgend ondernemingsplan, investeringsplan enzovoort. Een negatieve beoordeling kan aanleiding geven tot de afbouw en/of stopzetting van de bijkomende opdrachten, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2/1, van het DIWB.

Omdat rioleringen en waterzuivering een belangrijke rol spelen bij de bescherming van mens en milieu en gelet op het belang van het aandeel van Aquafin in de waterfactuur dient zij minstens jaarlijks verslag uit te brengen over de voortgang van het investeringsplan en het ondernemingsplan. Aquafin rapporteert ook jaarlijks over de vergelijking van de effectieve kosten met de gefactureerde bedragen. Met deze rapportering dienen de vergoedingen aan Aquafin, verschuldigd voor het betrokken jaar te worden verantwoord. De wijze waarop de rapportering en de verantwoording dienen te gebeuren, worden geregeld in de samenwerkingsovereenkomst.

De wijze waarop afvalwater afgevoerd wordt, de zuivering, het lozen of gebruiken van effluentwater enzovoort spelen een rol bij klimaatadaptatie en de overstap naar een circulaire economie. Van Aquafin wordt verwacht dat ze bij de uitvoering van haar taken van algemeen belang hier rekening mee houdt en desgevallend actief aan meewerkt. Ook wordt verwacht dat gewerkt wordt aan en gezocht wordt naar de afbouw van de uitstoot van broeikasgassen bij aanleg en uitbating van installaties om zo haar bijdrage te leveren aan klimaatmitigatie.

In de samenwerkingsovereenkomst zal een code van deugdelijk bestuur worden aangeduid die Aquafin hoort na te leven. Gelet op haar taken van algemeen belang, wordt van Aquafin verwacht dat het deugdelijk bestuur hoog in het vaandel draagt, en optreedt als voorbeeld. Waar passend houdt Aquafin ook rekening met de OESO-aanbevelingen inzake deugdelijk bestuur voor bedrijven waarvan de aandelen door overheden worden aangehouden.² Aquafin rapporteert jaarlijks volgens het 'comply or explain'-principe over de naleving van deze code voor deugdelijk bestuur.

Aquafin rapporteert jaarlijks over alle directe en indirecte deelnemingen die ze aanhoudt. Dat laat onder meer toe om erover te waken dat door het opnemen van eventuele andere taken, het uitvoeren van de taken van algemeen belang niet in het gedrang komt en te waken op het verbod van kruissubsidiëring.

Informatie dient slechts eenmaal aangeleverd te worden. Gegevens die al via een rapportering werden beschikbaar gesteld, worden niet opnieuw aan de Vennootschap aangevraagd.

Artikel 14

Dit artikel brengt een technische aanpassing aan en vervangt de woorden "De ecologisch en economisch toezichthouder" door "Vlaamse Milieumaatschappij". Vandaag treedt de Vlaamse Milieumaatschappij al op als de economische en ecologisch toezichthouder.

² OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises, 2015 Edition.

Artikel 15

Dit artikel heft het bestaande artikel 2.6.1.2.1 van het DIWB op. In de plaats wordt een nieuw artikel 2.6.1.2.1.1 ingevoegd (zie artikel 16).

Artikel 16

Artikel 16 voegt een nieuw artikel 2.6.1.2.1.1 toe. Het zal alleen nog maar regels bevatten die van toepassing zijn op het toezicht op Aquafin. De toezichtregeling voor gemeentelijke rioolbeheerders wordt voorzien in artikel 19 van dit ontwerp van decreet dat artikel 2.6.1.2.2 van het DIWB wijzigt.

Er wordt voor gekozen om Aquafin meer te responsabiliseren. Daartoe wordt overgestapt van een aansturing en opvolging op projectniveau met operationele tussenkomst en voorafgaandelijke goedkeuringen, naar een resultaatgerichte aansturing met doelstellingen en opvolging op proces- en portefeuilleniveau. Het toezicht dient dan ook afgestemd te worden op deze resultaatgerichte en flexibele aanpak, met sterk vereenvoudigde procedures en meer responsabilisering. Hier wordt geregeld van welke instrumenten de Vlaamse Milieumaatschappij hiervoor kan gebruikmaken.

Paragraaf 1 beschrijft de algemene opdracht van de Vlaamse Milieumaatschappij ten aanzien van Aquafin. Hierbij moet “de wet” begrepen worden in de materiële zin van het woord.

Paragraaf 2 beschrijft het toezicht dat de Vlaamse Milieumaatschappij uitvoert op het investeringsplan dat Aquafin jaarlijks opmaakt. Aquafin bepaalt welke concrete investeringsprojecten zij op het investeringsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.5, opneemt (zie artikel 11). De Vlaamse Milieumaatschappij gaat na of bij het bepalen van deze projecten de voorschriften van het DIWB, de samenwerkingsovereenkomsten, vermeld in artikel 2.6.1.1.3 (zie artikel 9), en het algemeen belang werden gerespecteerd. Onder de toetsing aan het algemeen belang valt bijvoorbeeld de toets of de gebruikte prioriteringscriteria gunstig zijn voor de ecologie. Tevens kan VMM toetsen of het investeringsplan is opgemaakt binnen de grenzen van de begroting. Ook toetst de Vlaamse Milieumaatschappij of de selectie van nieuwe investeringen gebeurt op basis van een objectieve methode.

Paragraaf 3 beschrijft het toezicht van VMM op het ondernemingsplan (zie ook artikel 12). De Vlaamse Milieumaatschappij gaat na of de uitvoering van het investeringsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.5, en het ondernemingsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.6, in overeenstemming is met alle wettelijke voorschriften, de samenwerkingsovereenkomst, de bijzondere overeenkomsten, en het algemeen belang. De Vlaamse Milieumaatschappij toetst eveneens of het ondernemingsplan beantwoordt aan de opgelegde begrotingsgrenzen en bijgevolg, of de middelen die aangewend worden ter uitvoering ervan op een effectieve, efficiënte en zuinige manier worden besteed. Op basis van artikel 63 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 kan het Rekenhof mee toezien op de aanwending van de fondsen die de nv Aquafin put uit de begroting.

Paragraaf 4 bepaalt het toezicht van VMM op de interne controlesystemen. Aangezien het toezicht zich verplaatst van projectniveau naar proces- en portefeuilleniveau is het noodzakelijk dat de Vlaamse Milieumaatschappij zicht heeft op de interne controlesystemen van Aquafin en de maturiteit ervan.

Paragraaf 5 bepaalt dat de Vlaamse Milieumaatschappij elke vijf jaar vanaf de inwerkingtreding van de samenwerkingsovereenkomst, de manier waarop Aquafin de samenwerkingsovereenkomst, de bijzondere overeenkomsten en haar taken uitvoert, grondig evalueert. Ze zal zich laten bijstaan door een externe partij die op basis van objectieve criteria werd geselecteerd.

Deze grondige evaluatie wordt aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement bezorgd. Het Rekenhof kan op basis van artikel 63 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 toezien op de rapportering over de aanwending van de fondsen die de nv Aquafin put uit de begroting.

Naast een impact op ondernemings- en investeringsplan kan de vijfjaarlijkse evaluatie ook aanleiding geven tot het afbouwen en/of stopzetten van een of meer bijzondere overeenkomsten.

Artikel 17

Artikel 17 voegt artikel 2.6.1.2.1.2 aan het DIWB toe en regelt de instrumenten en bevoegdheden van de Vlaamse Milieumaatschappij bij het uitoefenen van haar toezicht.

Paragraaf 1 preciseert dat de Vlaamse Milieumaatschappij in al haar opdrachten advies kan geven. Dat kan ambtshalve dan wel op vraag van de Vlaamse Regering.

Paragraaf 2 verduidelijkt de handelingen die de Vlaamse Milieumaatschappij kan stellen om haar toezicht uit te oefenen.

Paragraaf 3 verduidelijkt de schorsingsbevoegdheid van de Vlaamse Milieumaatschappij ten aanzien van het investeringsplan dat Aquafin opstelt. Deze bevoegdheid is nieuw en kadert in de paradigmawijziging, waarbij Aquafin voortaan zelf bepaalt waarin wordt geïnvesteerd. Die grotere autonomie en verantwoordelijkheid gaan gepaard met een aangepast toezicht.

Paragraaf 4, eerste lid, bepaalt dat de Vlaamse Milieumaatschappij de Vlaamse Regering in kennis stelt indien zij acht dat beslissingen van Aquafin strijdig zijn met de gronden waarop de Vlaamse Milieumaatschappij toeziet. De bevoegdheid van de Vlaamse Milieumaatschappij is beperkt tot de beslissingen die betrekking hebben op de taken van algemeen belang van Aquafin, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2 en §2/1, van het DIWB. Beslissingen die betrekking hebben op een andere bedrijvigheid, maar de correcte uitvoering van de taken van algemeen belang in het gedrang zouden brengen, vallen hier eveneens onder.

Het tweede lid beschrijft de toezichtsbevoegdheid van de Vlaamse Regering indien de Vennootschap de uitvoering van haar taken van algemeen belang verwaarloost. In een eerste instantie kan de Vlaamse Regering Aquafin verplichten te beraadslagen over bepaalde aangelegenheden. Indien dat onvoldoende blijkt, kan de regering een goedkeuringstoezicht opleggen (derde lid).

Artikel 18

Artikel 18 voegt artikel 2.6.1.2.1.3 aan het DIWB toe.

In dit artikel wordt de toegang tot informatie, alsook de toegang tot de installaties en rioleringen geregeld. Omdat daarbij soms privéterreinen betreden moeten worden, is een legitimatiekaart nodig voor de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij die dergelijke taken uitvoeren. Meestal liggen de infrastructuur in het openbaar domein en zijn ze ook bereikbaar via het openbaar domein, maar het is ook mogelijk dat er private gronden betreden moeten worden die geen eigendom zijn van de nv Aquafin. Gelet op het advies van de Raad van State, wordt verduidelijkt dat het recht op toegang over andermans grond een erfdiensbaarheid van algemeen nut is. Indien nodig kunnen de betrokken personeelsleden bijstand vragen van de politie.

Deze regeling is in hoofdzaak een overname van gelijklopende bepalingen die al deel uitmaken van artikel 2.6.1.2.2, waarbij enkele verduidelijkingen werden toegevoegd.

Informatie die al aan de Vlaamse Milieumaatschappij werd overgemaakt, wordt niet nogmaals opgevraagd.

Artikel 19

Dit artikel wijzigt het huidige artikel 2.6.1.2.2 van het DIWB. Ten gevolge van de wijzigingen van de bepalingen die verband houden met het toezicht op Aquafin, wordt het toepassingsgebied van dit artikel beperkt tot het subsidiëringsprogramma, vermeld in artikel 2.6.1.3.1, §2, van het DIWB.

Dit artikel brengt verder een technische aanpassing aan en vervangt de woorden "ecologisch toezichthouder" door "Vlaamse Milieumaatschappij".

Artikel 20

Dit artikel wijzigt artikel 2.6.1.2.3 van het DIWB.

De verwijzingen naar Aquafin worden weggelaten nu deze al geregeld worden in artikel 2.6.1.2.1.1 tot en met 2.6.1.2.1.3. Er wordt verduidelijkt dat de informatie altijd kosteloos ter beschikking wordt gesteld van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Dit artikel brengt een technische aanpassing aan en vervangt de woorden "ecologisch toezichthouder" door "Vlaamse Milieumaatschappij".

Artikel 21

Dit artikel brengt een technische aanpassing aan in artikel 2.6.1.3.3 van het DIWB en vervangt de woorden "de economisch toezichthouder" door "de Vlaamse Milieumaatschappij". Vandaag treedt de Vlaamse Milieumaatschappij al op als economische toezichthouder.

Artikel 22

Na artikel 2.6.1.3.3 van het DIWB wordt een nieuw artikel 2.6.1.3.4 toegevoegd waarmee de gemeentelijke rioolbeheerders voor de aanleg, de werking en het onderhoud van de rioleringsinstallaties net zoals Aquafin (zie artikel 2.6.1.1.1, §3, van het DIWB) gebruik kunnen maken van artikel 9 tot en met 15 en artikel 16 van de wet van 12 april 1965 van de Gaswet.

Deze regeling laat toe om in bepaalde gevallen na een vanopenbaarnutverklaring van een rioleringsproject gebruik te maken van erfdienstbaarheden van openbaar nut om leidingen aan te leggen, ze te onderhouden enzovoort op privéterreinen die niet afgesloten zijn. Afhankelijk van het geval wordt daarvoor een vergoeding betaald.

Bij het uitoefenen van deze wettelijke erfdienstbaarheid moet volgens artikel 11 van de Gaswet het gebruik waartoe het privéterrein bestemd is, geëerbiedigd worden. Hierbij wordt dus rekening gehouden met een efficiënte benutting van het terrein, zoals bijvoorbeeld zoveel als mogelijk de perceelranden gebruiken. Gezien de infrastructuur op basis van artikel 12 van de Gaswet op kosten van de houder van de infrastructuur moet worden verplaatst of weggenomen op verzoek van de eigenaar van het bezwaarde erf of degene die het recht heeft om er bouwwerken op uit te voeren, is het ook in het belang van het bestuur om deze erfdienstbaarheid uit te oefenen zonder onnodige last voor het lijdend erf.

Tot nog toe genoten de gemeentelijke rioolbeheerders alleen maar van een kosteloos gebruik van het overheidsdomein zoals geregeld in de wet van 17 januari 1938 die het gebruik van het publiek domein kosteloos toelaat door leidingbelanghebbenden.

Voor het gebruik van andere terreinen is dan de aankoop ervan nodig, al dan niet via een onteigening. Dat is een omslachtiger regeling dan de inzet van de erf-dienstbaarheid van openbaar nut uit de Gaswet.

De procedure voor de vanopenbaarnutverklaring en de gevallen waarin eigenaars een vergoeding kunnen vragen, brengen uiteraard ook werk met zich, maar minder dan wanneer men tot aankoop moet overgaan door onteigening.

De praktische regeling voor de vanopenbaarnutverklaring kan door de Vlaamse Regering worden uitgewerkt, zoals dit ook gebeurde voor de nv Aquafin in het besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 1991 houdende vaststelling van regelen met betrekking tot de uitvoering van werken door de nv Aquafin in toepassing van artikel 2.6.1.1.1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018.

Tussen artikel 15 en 16 van de Gaswet werden tussen 1999 en nu artikel 15/1 tot en met 15/25 toegevoegd die specifieke regels inhouden voor gasvervoer over tarifiering, openbardienstverplichtingen, toezicht enzovoort, die niet relevant zijn voor de materie over de vanopenbaarnutverklaring. Vandaar dat deze artikelen hier niet meegenomen worden.

Gelet op het advies van de Raad van State wordt verduidelijkt dat er de voorkeur aan wordt gegeven niet te raken aan het mechanisme (met inbegrip van de verwijzing naar de Gaswet) zoals dit momenteel voor Aquafin bestaat en goed werkt. Het alternatief is immers om ook daaraan te sleutelen, en dat wordt omwille van de rechtszekerheid niet opportuun geacht. De toevoeging met betrekking tot de delegatie aan de Vlaamse Regering is slechts een explicitering van de bevoegdheid waarvan in het verleden met betrekking tot Aquafin al gebruik werd gemaakt, zoals blijkt uit het voormelde besluit van 20 maart 1991.

Artikel 23 tot en met 29

Om de leesbaarheid te verbeteren wordt de term "economisch en ecologisch toezichthouder" in het DIWB overal vervangen door "de Vlaamse Milieumaatschappij", die vandaag al dat toezicht uitoefent.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

VOORONTWERP VAN DECREET
van 11 februari 2022

Ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 10.2.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat de sanering van afvalwater betreft

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Art. 2. In artikel 10.2.3, § 1, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, ingevoegd bij het decreet van 7 mei 2004 en het laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2018, bekrachtigd bij het decreet van 30 november 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid wordt punt 8° vervangen door wat volgt:

“8° het uitoefenen van toezicht op de Vennootschap vermeld in artikel 2.6.1.1.1, § 1 van het decreet integraal waterbeleid, zoals vermeld in titel 2, hoofdstuk IV, afdeling 1, onderafdelingen 1 en 2 van het voormelde decreet, en het opstellen, controleren en opvolgen van de subsidiëringsprogramma's voor de zuivering van het afvalwater dat geloosd wordt in de openbare riolen en collectoren;”;

2° in het tweede lid wordt een punt 8°bis ingevoegd dat luidt als volgt:

“8°bis de aansturing van de uitbouw van het gemeentelijke rioleringsnet met inbegrip van subsidiëring en het toezicht op de uitbouw en het beheer van de zuiveringsinfrastructuur;”;

3° in het derde lid worden de woorden “ecologische en economische toezichthouder” vervangen door de woorden “Vlaamse Milieumaatschappij”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Art. 3. In artikel 1.5.3.2, § 2, eerste lid, 6°, b), van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wordt tussen het woord “investeringsprogramma’s” en het woord “over” de zinsnede “of investeringsplannen als vermeld in artikel 2.6.1.1.5 van dit decreet” ingevoegd.

Art. 4. In artikel 1.5.3.3, § 2, eerste lid, 5°, b), van hetzelfde decreet wordt tussen het woord “plannen” en het woord “over” de zinsnede “of plannen ter uitvoering van de investeringsplannen, vermeld in artikel 2.6.1.1.5,” ingevoegd.

Art. 5. In artikel 2.6.1.1.1 van hetzelfde decreet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen de woorden “Art. 2.6.1.1.1.” en de tekens “§ 1.” worden de woorden “Taken van algemeen belang” ingevoegd;

2° aan paragraaf 1 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:
“De Vennootschap is een instelling met een publieke taak als vermeld in artikel I.3, 6° van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 uitsluitend voor wat het uitvoeren van de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2 en § 2/1 betreft.”;

3° in paragraaf 2, eerste lid, worden de woorden “volgens de regels vast te stellen door de Vlaamse Regering en op te nemen in een met de Vennootschap te sluiten overeenkomst” opgeheven, worden tussen de woorden “taken” en “toevertrouwd” de woorden “van algemeen belang” ingevoegd en wordt na het woord “toevertrouwd” de zinsnede “volgens de regels en voorwaarden vastgesteld in de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3” ingevoegd;

4° in paragraaf 2, 1°, wordt het woord “technische” opgeheven en worden de woorden “door de Vlaamse Regering vastgestelde investeringsprogramma” vervangen door de zinsnede “investeringsplan opgemaakt overeenkomstig de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3”;

5° in paragraaf 2, 2°, worden tussen de woorden “laten exploiteren” en de woorden “van de in punt 1° bedoelde installaties” de woorden “, onderhouden, herstellen en vervangen” ingevoegd;

6° aan paragraaf 2, 3°, worden de woorden “en de in punt 2° bedoelde vervangingen” toegevoegd;

7° aan paragraaf 2, 5°, worden tussen de woorden "laten exploiteren" en de woorden "van de rioolwaterzuiveringsinstallaties" de woorden ", onderhouden, herstellen en vervangen" ingevoegd.

8° aan paragraaf 2, 6°, worden tussen het woord "aankoop" en de woorden "van de rioolwaterzuiveringsinstallaties" de woorden "en vervanging" ingevoegd;

9° in paragraaf 2, 7°, wordt het punt na het woord "activiteiten" vervangen door een puntkomma;

10° in paragraaf 2 wordt een punt 8° ingevoegd, dat luidt als volgt: "het monitoren van de goede werking van de installaties bedoeld onder 1° en 5°, alsook het monitoren van de overstorten;"

11° in paragraaf 2 wordt een punt 9° ingevoegd, dat luidt als volgt: "de technische kwaliteitsbewaking over het concept en de uitvoering van de projecten, die voorkomen op het in artikel 2.6.1.3.1, § 2 bedoelde subsidiëringsprogramma, waarvoor de Vlaamse Regering nadere regels kan vaststellen;"

12° in paragraaf 2 wordt een punt 10° ingevoegd, dat luidt als volgt: "desgevallend, de financiering van de uitvoering van door de Vlaamse Regering hiertoe goedgekeurde en aangeduide investeringen in hemel- en afvalwaterzuiveringsinfrastructuur in de plaats van de gemeentelijke rioolbeheerder;"

13° in paragraaf 2 wordt een punt 11° ingevoegd, dat luidt als volgt: "het uitvoeren van projecten, onderhoud, vervanging en financiering ervan in het kader van een energiefonds dat zichzelf integraal terugverdient met het oog op het optimaliseren en vergroenen van het energieverbruik nodig voor de exploitatie;"

14° paragraaf 2, tweede lid, wordt opgeheven;

15° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"§ 2/1. Naast de taken, vermeld in paragraaf 2, kan de Vlaamse Regering aan de Vennootschap bijkomende taken van algemeen belang opdragen buiten de samenwerkingsovereenkomst als vermeld in artikel 2.6.1.1.3. De regels en voorwaarden van die bijkomende taken worden vastgesteld in een of meer bijzondere overeenkomsten, als vermeld in artikel 2.6.1.1.4.";

16° in paragraaf 3 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

"De Vennootschap voert het investeringsplan opgemaakt overeenkomstig de voorschriften van de samenwerkingsovereenkomst als vermeld in artikel 2.6.1.1.3 uit binnen de gestelde meerjarenplanning en conform de wetgeving over de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten.";

17° in paragraaf 3 wordt het tweede lid opgeheven.

18° in paragraaf 3, derde lid worden de woorden “dit hoofdstuk” vervangen door de woorden “deze onderafdeling”.

Art. 6. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.1.2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.2. Autonomie

§ 1. De Vennootschap wordt uitsluitend beheerd door haar organen, in overeenstemming met de wetgeving van toepassing op de rechtsvorm vermeld in artikel 2.6.1.1.1., §1, binnen de grenzen van het decreet.

§ 2. De organen van de Vennootschap zijn als enige bevoegd om alle nuttige of noodzakelijke handelingen te stellen om de doelstellingen bepaald overeenkomstig de samenwerkingsovereenkomst, als vermeld in artikel 2.6.1.1.3., te verwezenlijken, en de strategie te ontwikkelen om de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2, te vervullen binnen de grenzen van het decreet.

§ 3. De Vennootschap kan alle bedrijvigheden ontwikkelen die verenigbaar zijn met haar voorwerp. De andere dan in artikel 2.6.1.1.1., § 2 en § 2/1 vermelde bedrijvigheden van de Vennootschap mogen de goede uitvoering van de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2 en § 2/1, op geen enkele wijze in het gedrang brengen.

§ 4. De Vennootschap staat autonoom en in eigen naam en voor eigen rekening in voor de externe financiering van de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst, als vermeld in artikel 2.6.1.1.3.

§ 5. De Vennootschap voert een bedrijfseconomische boekhouding conform de regels van het dubbel boekhouden.

De activiteiten verbonden aan de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., §2 en §2/1, worden afgescheiden van andere activiteiten, teneinde kruissubsidiëring tussen de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2 en § 2/1, en andere activiteiten van de Vennootschap te vermijden.

§ 6. De Vlaamse Regering kan de Vennootschap machtigen, in voorkomend geval, onder de bijzondere voorwaarden die ze bepaalt, een dochteronderneming te betrekken bij de uitvoering van haar taken van algemeen belang voor zover het Vlaamse Gewest steeds rechtstreeks of onrechtstreeks minstens de meerderheid van de stemmen in de algemene vergadering en van de mandaten in het bestuursorgaan van de dochteronderneming in kwestie bezit.”.

Art. 7. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.1.3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.3. De samenwerkingsovereenkomst

§ 1. Tussen de Vennootschap en het Vlaamse Gewest wordt een langlopende samenwerkingsovereenkomst gesloten over de wijze waarop de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., §2, worden uitgevoerd.

§ 2. De samenwerkingsovereenkomst bepaalt ten minste:

1° de wijze waarop de Vennootschap wordt geëvalueerd aan de hand van een limitatief aantal kritische prestatie-indicatoren voor de toetsing van de goede uitvoering van de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, § 2 en de wijze waarop de Vennootschap daarover minstens jaarlijks rapporteert;

2° de verplichte bestanddelen van het rollend investeringsplan vermeld in artikel 2.6.1.1.5, de wijze waarop het investeringsplan wordt vastgesteld, en de vaststelling van de wijze waarop de financiële grenzen die de Vennootschap in acht moet nemen worden vastgelegd;

3° de verplichte bestanddelen van het ondernemingsplan en de termijnen voor de mededeling;

4° het gestructureerd en systematisch overlegsysteem;

5° de informatie- en rapportageverplichtingen over de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2;

6° de financiering van de Vennootschap;

7° de vergoeding van de Vennootschap;

8° de duur, opzeggings- en verlengingsmogelijkheden van de samenwerkingsovereenkomst;

9° de sancties die bij het niet-naleven van de verbintenissen van de partijen van toepassing zijn.

§ 3. Bij de onderhandeling en sluiting van de samenwerkingsovereenkomst wordt het Vlaamse Gewest vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering en de Vennootschap door haar raad van bestuur.

§ 4. Als bij het verstrijken van een samenwerkingsovereenkomst geen nieuwe samenwerkingsovereenkomst in werking is getreden, wordt de duur van de verstreken samenwerkingsovereenkomst met een jaar verlengd.

Indien geen nieuwe samenwerkingsovereenkomst in werking is getreden binnen de termijn van één jaar vermeld in het vorige lid, worden de taken van Aquafin vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, die van rechtswege openbare dienstverplichtingen zijn, verder uitgevoerd volgens de modaliteiten van de net beëindigde samenwerkingsovereenkomst tot op het ogenblik dat een nieuwe samenwerkingsovereenkomst in werking is getreden of tot op het ogenblik waarop de Vlaamse Regering regels vaststelt overeenkomstig het derde lid.

Aangezien de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, openbare dienstverplichtingen betreffen, kan de Vlaamse Regering, voorlopige regels vaststellen over de aangelegenheden, vermeld in paragraaf 2 van dit artikel. Die voorlopige regels zullen als nieuwe samenwerkingsovereenkomst gelden tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst, gesloten overeenkomstig paragraaf 3, in werking treedt.

§ 5. Elke uitdrukkelijke ontbindende voorwaarde in de samenwerkingsovereenkomst wordt voor niet geschreven gehouden. Artikel 1184

van het Oud Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op de samenwerkingsovereenkomst. De partij jegens wie een verbintenis in de samenwerkingsovereenkomst niet is uitgevoerd, kan alleen de uitvoering van de verbintenis vorderen en, in voorkomend geval, schadevergoeding, met behoud van de toepassing van eventuele bijzondere sancties vermeld in de samenwerkingsovereenkomst.”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020 wordt een artikel 2.6.1.1.4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.4. Bijzondere overeenkomst(en)

§ 1. Het Vlaamse Gewest sluit met de Vennootschap een of meer bijzondere overeenkomsten om de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1., §2/1, uit te voeren.

§ 2. Deze overeenkomsten regelen ten minste:

- 1° de uitvoering van de betrokken taken van algemeen belang, vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2/1, binnen de grenzen van de toepasselijke regelgeving;
- 2° de wijze waarop de uitvoering van de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2/1, meegenomen wordt in het ondernemingsplan en hoe daarover gerapporteerd wordt;
- 3° de wijze waarop de Vennootschap wordt geëvalueerd aan de hand van kritische prestatie-indicatoren voor de toetsing van de goede uitvoering van de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2/1, en de wijze waarop de Vennootschap daarover minstens jaarlijks rapporteert;
- 4° de sancties die bij het niet-naleven van de verbintenissen van de partijen van toepassing zijn;
- 5° de duur van de bijzondere overeenkomst.”.

Art. 9. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.1.5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.5. Investeringsplan

De Vennootschap maakt minstens jaarlijks een rollend investeringsplan op voor de volgende vijf jaar. De Vennootschap deelt het investeringsplan mee aan de Vlaamse Milieumaatschappij.

Dit investeringsplan wordt ter informatie aan de Vlaamse Regering meegedeeld.”.

Art. 10. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.1.6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.6. Ondernemingsplan

De Vennootschap stelt jaarlijks, naast het investeringsplan, een ondernemingsplan op dat de doelstellingen en de strategie, uitsluitend voor wat het uitvoeren van de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2 en § 2/1 betreft, op korte en middellange termijn van de Vennootschap vastlegt.

De onderdelen van het plan die de uitvoering van de taken van algemeen belang betreffen, worden voor toetsing aan de bepalingen van de overeenkomsten vermeld in artikel 2.6.1.1.3. en artikel 2.6.1.1.4. ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering beslist over de goedkeuring na advies van de Vlaamse Milieumaatschappij. De overige onderdelen van het plan worden ter informatie aan de Vlaamse Regering en de Vlaamse Milieumaatschappij medegedeeld.”.

Art. 11. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.1.7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.7. Jaarlijkse rapporteringsverplichtingen

De Vennootschap rapporteert jaarlijks aan de Vlaamse Milieumaatschappij minstens over:

- 1° de kritische prestatie-indicatoren die gelden voor de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, § 2 en § 2/1;
- 2° de uitvoering van het investeringsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.5, en het ondernemingsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.6.;
- 3° een vergelijking van de effectieve kosten met de gefactureerde bedragen;
- 4° de bijdrage aan en de inspanningen voor klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en de circulaire economie;
- 5° de naleving van de code voor deugdelijk bestuur die in de samenwerkingsovereenkomst is vastgesteld;
- 6° alle rechtstreekse of onrechtstreekse deelnemingen in rechtspersonen, met vermelding van het houderschapspercentage.”.

Art. 12. In titel II, hoofdstuk VI, afdeling 1, van hetzelfde decreet wordt het opschrift van onderafdeling 2 vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling 2. Toezicht door de Vlaamse Milieumaatschappij”

Art. 13. Artikel 2.6.1.2.1. van hetzelfde decreet, wordt vervangen door een artikel 2.6.1.2.1.1., dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.2.1.1. Opdrachten

§ 1. De Vlaamse Milieumaatschappij is belast met de controle op de naleving door de Vennootschap van de wet, de overeenkomsten vermeld in artikel 2.6.1.1.3. en 2.6.1.1.4 en het algemeen belang.

Naast de opdrachten die aan de Vlaamse Milieumaatschappij worden toekend met toepassing van dit decreet, vervult de Vlaamse Milieumaatschappij de opdrachten, vermeld in dit artikel.

§ 2. De Vlaamse Milieumaatschappij gaat na of het rollend investeringsplan vermeld in artikel 2.6.1.1.5, in overeenstemming is met dit decreet, de samenwerkingsovereenkomst en het algemeen belang, en of het is opgesteld volgens objectieve criteria.

§ 3. De Vlaamse Milieumaatschappij gaat na of de uitvoering van het rollend investeringsplan vermeld in artikel 2.6.1.1.5, en het ondernemingsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.6., in overeenstemming is met het recht, de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3., de bijzondere overeenkomsten, vermeld in artikel 2.6.1.1.4., en of ze gebeurt binnen de grenzen van de begroting.

§ 4. De Vlaamse Milieumaatschappij gaat na of de interne controlesystemen van de Vennootschap adequaat zijn.

§ 5. De Vlaamse Milieumaatschappij voert een vijfjaarlijkse kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie uit van de werking van de overeenkomsten, vermeld in artikel 2.6.1.1.3. en 2.6.1.1.4, en van de naleving en uitvoering ervan door de Vennootschap.

De Vlaamse Milieumaatschappij bezorgt het verslag met de resultaten van haar evaluatie, vermeld in het eerste lid, aan de Vlaamse Regering.”.

Art. 14. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.2.1.2. ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.2.1.2. Bevoegdheden

§ 1. De Vlaamse Milieumaatschappij geeft ambtshalve of op vraag van de Vlaamse Regering advies. Zij formuleert desgevallend aanbevelingen aan de Vennootschap.

§ 2. De Vlaamse Milieumaatschappij kan onder andere audits, steekproeven, data-analyses en benchmarks uitvoeren en is gemachtigd alle bedrijfsprocessen en -activiteiten te onderzoeken in het kader van haar opdracht.

§ 3. In het kader van haar opdracht vermeld in artikel 2.6.1.2.1.2, § 2, kan de Vlaamse Milieumaatschappij de uitvoering van nieuwe investeringen op het rollend investeringsplan geheel of gedeeltelijk schorsen binnen een periode van dertig dagen nadat de Vlaamse Milieumaatschappij het rollend investeringsplan ontving.

De Vennootschap past het rollend investeringsplan aan op basis van de opmerkingen van de Vlaamse Milieumaatschappij. De schorsing houdt op zodra de Vlaamse Milieumaatschappij vaststelt dat het rollend investeringsplan aangepast is aan haar opmerkingen.

§4. De Vlaamse Milieumaatschappij stelt de Vlaamse Regering in kennis van elke beslissing van de Vennootschap die betrekking heeft op de taken, vermeld in

artikel 2.6.1.1.1., § 2 en § 2/1, die zij strijdig acht met de toezichtsgronden, als vermeld in artikel 2.6.1.2.1., § 1.

Wanneer de Vlaamse Regering op grond van deze inlichtingen meent dat de Vennootschap de aan haar opgedragen taken kennelijk verwaarloost, bepaalt de Vlaamse Regering de aangelegenheid waarover de Vennootschap moet beraadslagen en de termijn waarbinnen die beraadslaging plaatsvindt.

Wordt binnen de gestelde termijn geen beslissing genomen door de Vennootschap, of stemt de Vlaamse Regering niet in met de door de Vennootschap genomen beslissing, dan treft zij de nodige voorzieningen, waaronder de mogelijkheid dat de Vlaamse Regering de beslissingen van de Vennootschap gedurende een door haar bepaalde en verlengbare termijn afhankelijk maakt van het voorafgaand advies of de voorafgaande instemming van de Vlaamse Regering, de Vlaamse Milieumaatschappij, of enige andere instantie.”.

Art. 15. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.2.1.3. ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.2.1.3. Informatierechten

§ 1. Om haar opdrachten en bevoegdheden, vermeld in artikel 2.6.1.2.1.1. en 2.6.1.2.1.2., te kunnen uitoefenen, hebben de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij of personen die de Vlaamse Milieumaatschappij aanwijst, op elk moment kosteloos toegang tot alle informatie en documenten van de Vennootschap, ongeacht de drager ervan, en tot alle gebouwen, ruimtes en installaties waar taken van de Vennootschap worden uitgevoerd, met inachtnaam van alle veiligheidsvoorschriften en toepasselijke regelgeving.

De personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij of personen die de Vlaamse Milieumaatschappij aanwijst, kunnen van de leden van het bestuursorgaan, van de gemachtigden en van de personeelsleden van de Vennootschap, alle ophelderingen en inlichtingen vorderen en alle verificaties verrichten die ze nodig achten voor de uitvoering van de opdrachten van de Vlaamse Milieumaatschappij, met inachtnaam van de toepasselijke regelgeving.

Bij het uitvoeren van haar toezichtstaak kunnen de personeelsleden of personen kosteloos kopieën vragen en meenemen van alle daarvoor noodzakelijke informatie en documenten, ongeacht de drager ervan. Zij kunnen zich laten bijstaan door personen die ze daarvoor aanwijzen op grond van hun deskundigheid.

§ 2. Om de opdrachten en de bevoegdheden, vermeld in artikel 2.6.1.2.1. en 2.6.1.2.2., uit te voeren, hebben de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij toegang met het noodzakelijke materiaal en materieel tot alle rioolwaterzuiveringsinfrastructuur en hemelwater(afvoer) installaties, ongeacht het feit of ze gelegen zijn op gronden van derden of niet, om er metingen te verrichten, stalen te nemen en andere nuttige vaststellingen te doen, met

inachtnaam van alle veiligheidsvoorschriften en toepasselijke regelgeving. Zij kunnen ook vaststellingen doen met audiovisuele middelen.

§ 3. Bij het uitvoeren van de taken vermeld in deze onderafdeling moeten de betrokken personeelsleden beschikken over een legitimatiebewijs ondertekend door de leidend ambtenaar van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Zij hebben bij de uitvoering van die taken, vermeld in , recht op bijstand van de politie.”.

Art. 16. In artikel 2.6.1.2.2, § 1, van hetzelfde decreet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste en het tweede lid worden vervangen door wat volgt:

“Art. 2.6.1.2.2. § 1. Met het oog op het vaststellen van het subsidiëringsprogramma, vermeld in artikel 2.6.1.3.1., § 2, legt de Vlaamse Milieumaatschappij een ontwerp van subsidiëringsprogramma voor aan de Vlaamse Minister bevoegd voor omgeving en natuur, volgens de modaliteiten die de Vlaamse Regering bepaalt.

Voor de uitvoering van de opdrachten vermeld in het eerste lid en de opvolging ervan, beschikken de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij ook over toegang met het noodzakelijke materiaal en materieel tot alle rioolwaterzuiveringsinfrastructuur en hemelwater(afvoer) installaties, ongeacht het feit of ze gelegen zijn op gronden van derden of niet, om er metingen te verrichten, stalen te nemen en andere nuttige vaststellingen te doen.”.

2° in het derde lid worden de woorden “ecologische toezichthouder” vervangen door de woorden “Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 17. In artikel 2.6.1.2.3, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “ecologische toezichthouder” telkens vervangen door de woorden “Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 18. In artikel 2.6.1.3.3., § 5, eerste lid, van hetzelfde decreet, worden de woorden “economische toezichthouder” telkens vervangen door de woorden “Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 19. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.3.4. ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.3.4. De rechten en verplichtingen, vermeld in artikel 9 tot en met 16 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, zijn van toepassing op de gemeente, het gemeentebedrijf, de intercommunale of het intergemeentelijk samenwerkingsverband en de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening bij de aanleg en de wijziging van niet-prioritaire rioleringen.

De Vlaamse Regering kan de rechten en verplichtingen vermeld in het eerste lid, nader regelen.”.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en
Toerisme,

Zuhal DEMIR

GEZAMENLIJK ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN
EN VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Gezamenlijk briefadvies

Decreet aansturing Aquafin

Gemeenschappelijk advies van Minaraad en SERV over het voorontwerp van decreet tot wijziging van titel 10 van het decreet van houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het waterwetboek, wat de sanering van afvalwater betreft

Datum van goedkeuring	10/03/2022
-----------------------	------------

Datum goedkeuring SERV	14/03/2022
------------------------	------------

Volgnummer	2022 03
------------	-----------

Coördinator + e-mailadres	Wim Van Gils, wim.van.gils@minaraad.be
---------------------------	--

Co-auteur + e-mailadres	Annick Lamote, alamote@serv.be
-------------------------	--------------------------------

Minaraad
Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88 bus 15
1000 Brussel
T 02 558 01 30
E info@minaraad.be
www.minaraad.be

Mevrouw Zuhail Demir
Vlaams minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme
Koning Albert II-laan 7
1210 Brussel

Uw bericht van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlagen
14/02/2022	/	01/L25/2022/111	/
Datum	Contact e-mail	Contact telefoon	
10/03/2022	Wim.van.gils@minaraad.be alamote@serv.be	02 558 01 37 02 209 01 02	

Mevrouw de minister,

Op 14 februari 2022 ontvingen de Minaraad en de SERV de adviesvraag inzake het “voorontwerp van decreet tot wijziging van titel 10 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat de sanering van afvalwater betreft”. De adviestertermijn bedraagt een maand. Met dit briefadvies formuleren de raden hun aanbevelingen.

Situering

Het ontwerp van decreet actualiseert de taken van Aquafin, en verandert fundamenteel de wijze van aansturing van Aquafin door de VMM en de Vlaamse overheid door de introductie van een samenwerkingsovereenkomst. In uitvoering van het regeerakkoord wil men Aquafin responsabiliseren met een resultaatgerichte aansturing aan de hand van doelstellingen en sterk vereenvoudigde procedures. Ook worden rioleringswerken voor gemeenten gemakkelijker gemaakt door hen toe te laten gebruik te maken van de artikelen 9 tot 15 van de Gaswet.

Algemene appreciatie is positief.

De raden steunen het uitgangspunt van de voorgestelde wijzigingen. De raden hebben in het verleden verschillende keren aangedrongen op een hervorming van de *governance* in de waterzuivering¹ en ondersteunen expliciet de ambitie uit het regeerakkoord² om de uitvoerende actoren verder te responsabiliseren en de procedures waar mogelijk te vereenvoudigen. De raden vroegen eerder al om in deze operatie het toezicht op de effectiviteit (het doelbereik) en de efficiëntie (kostenbesteding) te versterken en om, naast de kerntaak van Aquafin inzake waterzuivering, ook specifieke aandacht te hebben voor de rol van de waterzuivering in de circulaire economie (inclusief waterhergebruik) en voor de inspanningen inzake klimaatmitigatie en -adaptatie³.

¹ Zie bv advies Minaraad 2009|09 (verantwoordelijkheden en bevoegdheden in de waterzuivering),

² “We hervormen de financieringssystemen voor gemeenten en Aquafin naar een meer resultaatgerichte, flexibele en programmatorische aanpak, met sterk vereenvoudigde procedures en meer responsabilisering in de taakverdeling tussen VMM en de rioolbeheerders.”

³ Gemeenschappelijk advies over de derde stroomgebiedbeheerplannen, § 54

De raden doen hiervoor verbetervoorstellen, en wijzen verder op een aantal hiaten en aandachtspunten die nog onvoldoende beantwoord zijn in dit decreet, of die aan bod dienen te komen in het verdere proces.

Doelbereik: koppel het investeringsplan aan de doelstellingen van de stroomgebiedbeheerplannen.

De raden hebben er eerder op gewezen dat de linken tussen de planning, de financiering en de uitvoering in het waterbeleid onvoldoende sterk zijn, en dat dit een mogelijke oorzaak is voor de achterstand bij de uitvoering van maatregelen uit de stroomgebiedbeheerplannen⁴. Ze vragen daarom om een link te leggen tussen de doelstellingen uit deze plannen en de inhoud van de bovengemeentelijke investeringsplannen⁵. Volgens de raden is dit essentieel om de effectiviteit en de efficiëntie van het beleid te verhogen. Ze wijzen erop dat deze link zich niet kan beperken tot de reductiedoelstellingen voor stikstof en fosfor, maar dat ook aandacht moet uitgaan naar overstorten in functie van biologische doelen en gebiedsgerichte doelstellingen in de beschermde gebieden (Natura 2000 en drinkwaterwingebieden)⁶.

Verbeter de garanties inzake efficiëntie (kostenbesteding).

Inzake de efficiëntie is er volgens de raden specifieke aandacht nodig voor correctheid van de metingen waarvoor Aquafin zelf instaat en die de grondslag vormen voor de belangrijkste ecologische resultaten en dus – naar de raden aannemen – de KPI's (werking RWZI's, werking overstorten). De raden vragen om hiervoor in te zetten op drie oplossingsrichtingen:

- Garanties op de kwaliteit van autocontrole. In de bedrijfswereld zijn systemen gangbaar die de kwaliteit van gerapporteerde gegevens verifiëren. Inzake financiële gegevens is de bedrijfsrevisor belangrijk, inzake milieu-gegevens kan gewezen worden op het ISO 14001-certificaat en de rol die verificateurs hebben in de EMAS-rapportages.
- Externe controle. Het decreet voorziet toezicht door de VMM⁷. De raden benadrukken het belang van een kwaliteitsvolle invulling hiervan.
- Parlementair toezicht. De raden stellen vast dat het decreet enkel gewag maakt van een rapportering aan de Vlaamse Regering. De raden suggereren om ook een rol te voorzien voor het Parlement. Zowel de hoogte van de uitgavenpost als de impact op het leefmilieu zouden een jaarlijkse rapportering en bespreking rechtsvaardigen, naar analogie met de jaarlijkse voorstelling en bespreking van het mestrapport⁸. De raden hechten veel belang aan de in het voorstel opgenomen vijfjaarlijkse kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie⁹. Ze suggereren om, bij de eerste evaluatie, ook het rekenhof om input te vragen.

Verzeker de rol in de circulaire economie, energietransitie en klimaatadaptatie en stem af op de bijstellingen aan de Richtlijn Stedelijk Afvalwater.

Het voorstel voorziet dat Aquafin een energiefonds kan beheren “met het oog op het optimaliseren en vergroenen van het energieverbruik”¹⁰. Voor de raden is dit een evidentie, ze wijzen er wel op dat deze opdracht zal moeten worden afgestemd met bepalingen inzake klimaatdoelstellingen die naar verwachting zullen opgenomen worden in de herziening van de richtlijn stedelijk afvalwater (RLSA)¹¹.

⁴ Gemeenschappelijk advies over de derde stroomgebiedbeheerplannen, § 168

⁵ Dat kan bv. in Art. 2.6.1.2.1. §2 van het waterwetboek

⁶ Zie Gemeenschappelijk advies over de derde stroomgebiedbeheerplannen, § 29, 130, 140

⁷ Waterwetboek, Onderafdeling 2. Toezicht door de Vlaamse Milieumaatschappij

⁸ Mestdecreet, art 44, §2.

⁹ Waterwetboek, Art. 2.6.1.2.1. §5

¹⁰ Waterwetboek, Art. 2.6.1.1.1, §2, °11

¹¹ https://ec.europa.eu/environment/water/water-urbanwaste/evaluation/index_en.htm

Hetzelfde geldt voor de taken inzake de circulaire economie: (aanpassingen in de RLSA lijken waarschijnlijk, bv. inzake fosfaatrecuperatie). De raden vragen om te duiden hoe deze aspecten verder vorm zullen krijgen, en om hiervoor voldoende ruimte te verzekeren in het decretaal kader. Inzake adaptatie vragen de raden vragen om de opsomming in art. 2.6.1.1.1 §2, 1° te verbreden, teneinde expliciet mogelijk te maken dat ook geïnvesteerd kan worden in zogenaamde “groene infrastructuur”, of hybride vormen tussen “grijze” en “groene infrastructuur”¹².

Verzekeer de afstemming tussen bovengemeentelijke en gemeentelijke opdrachthouders.

Een goede afstemming tussen de bovengemeentelijke en gemeentelijke taken is cruciaal voor een efficiënte en effectieve waterzuivering. Het decreet voorziet toezicht van VMM op de investeringsplanning voor het bovengemeentelijke deel opgedragen aan Aquafin. Volgens de raden is er daarnaast ook nood aan afstemming met de gemeentelijke investeringsplanning van de gemeentelijke rioolbeheerders. Ze vragen ook garanties op rechtstreekse en transparante communicatie over deze plannen met alle betrokkenen.

Garandeer sterkere oplossingen voor mogelijke belangenconflicten.

Aquafin wordt volledig bevoegd voor de opmaak van bovengemeentelijke investeringsprogramma's en ook de technische kwaliteitsbewaking over de gesubsidieerde gemeentelijke projecten wordt toegevoegd aan de lijst van taken van algemeen belang van Aquafin.

Doordat Aquafin, naast decretale taken op Vlaams niveau, ook in verschillende gemeenten een rol opneemt in het gemeentelijke rioolbeheer (als commerciële activiteit), ontstaat hier een risico op belangenconflict. De raden schuiven hiervoor de volgende oplossingsrichtingen naar voor:

- In lijn met de beoogde responsabilisering van de gemeentelijke rioolbeheerders, menen de raden dat de eindverantwoordelijkheid over het concept en de uitvoering van gemeentelijke investeringen bij hun beheerders zelf dient te liggen. Ze zien wel een nuttige adviserende rol van Aquafin voor deze aspecten en vragen om de rol van kwaliteitsbewaking¹³ te wijzigen naar adviesverlener.
- De neutraliteit zal erop verbeteren indien de investeringsplannen gekoppeld worden aan de doelstellingen uit het stroomgebiedbeheerplan, indien er maximale transparantie komt over het proces en de gebruikte beslissingscriteria en indien de afstemming met de rioolbeheerders naar behoren verloopt.

Organiseer voldoende overleg en afstemming.

De raden vragen om op korte termijn duidelijkheid te verschaffen over het beheer van de zogenaamde “tussenliggende strengen”¹⁴; ze dringen aan op voldoende overleg met de gemeentelijke rioolbeheerders over het overstortmeetnet (uitbouw en integratie in andere meetnetten) en ze vragen om te verankeren dat de data uit dit meetnet publiek beschikbaar worden.

De raden wijzen daarnaast op de noodzaak tot voorafgaand overleg met de betrokken stakeholders bij zowel de uitwerking van bijkomende taken van algemeen belang als de schorsing van (een deel van) het investeringsplan voor VMM. Ze vragen om hiervoor garanties in te bouwen. Door dit decreet wordt aan de taken van algemeen belang van Aquafin een punt toegevoegd dat over de

¹² Gemeenschappelijk advies derde stroomgebiedbeheerplannen, §90

¹³ Art. 2.6.1.1.1., §2 °9

¹⁴ Dit zijn bovengemeentelijke leidingen (moerriolen) die nog niet zijn overgedragen van de gemeentelijke rioolbeheerder naar Aquafin.

uitvoering van de lokaal pact projecten handelt¹⁵. Indien het de bedoeling is om de processen rond dit pact te wijzigen, vragen de raden om de betrokken stakeholders hierbij te betrekken. Tekstueel wijzen de raden erop dat door dit decreet de bestaande beroepsmogelijkheid tegen beslissingen van de VMM over de aansturing van de uitbouw van het gemeentelijk rioleringsnet zou vervallen. De raden vragen om dit recht te zetten¹⁶.

Onderzoek de noodzaak van een verbreed toepassingsgebied van de gaswet.

De raden steunen de aanpassing waardoor de verklaring van openbaar nut van de Gaswet, ook toepasbaar worden voor de aanleg van gemeentelijke riolen. Ze vragen om te onderzoeken of het zinvol is om het toepassingsgebied verder te verbreden naar andere nutsleidingen, zoals de aanleg van drinkwaterinfrastructuur. Hierbij wijzen de raden wel op de impact op de open-ruimtegebruikers, en vragen ze daarom dat voor deze gevallen de nodige protocollen worden opgesteld (zie bijvoorbeeld het protocol Aquafin – landbouworganisaties¹⁷).

Tenslotte stellen de raden vast dat een aantal artikels uit de gaswet die vermeld worden niet over de verklaring van openbaar nut gaan¹⁸ en mogelijk onvoorziene gevolgen hebben. De raden vragen daarom om na te gaan of het wenselijk is dat al deze tekstdelen van toepassing zouden worden.

Vervolgstappen noodzakelijk voor responsabilisering gemeentelijke sanering.

De raden wijzen erop dat met het voorliggende voorstel nog geen stappen gezet worden inzake het responsabiliseren van de gemeentelijke rioolbeheerders. Ze herinneren aan hun aanbevelingen in het advies over de derde stroomgebiedbeheerplannen¹⁹, die voortbouwden op de aanbevelingen die werden ontwikkeld in het CIW overlegplatform lange termijn financiering waterbeleid. Ze wijzen erop dat consistentie tussen beide processen noodzakelijk is, onder andere over de te realiseren doelen en dringen aan op verder overleg en transparantie.

Met vriendelijke groeten,

Walter Roggeman
Voorzitter Minaraad

Hans Maertens
Voorzitter SERV

¹⁵ Toevoeging aan Art. 2.6.1.1.1, duiding in de MvT.

¹⁶ Concreet zou in artikel 10.2.3. §1 derde lid van het DABM (zie artikel 2 van het wijzigingsdecreet) naast de verwijzing naar 8°, ook een verwijzing naar 8°bis moeten toegevoegd worden.

¹⁷ Bijvoorbeeld het [Protocol Aquafin – landbouworganisaties dd. 12 maart 2013](#)

¹⁸ Tussen artikel 9 en 16 zitten erg veel artikels in de gaswet, die niet allemaal van toepassing lijken op rioleringen.

¹⁹ Titel 7.1 “waterzuiveringsbeleid”, §45 en volgende

VOORONTWERP VAN DECREET
van 29 april 2022

Ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 10.2.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat de sanering van afvalwater betreft

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Art. 2. In artikel 10.2.3, § 1, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, ingevoegd bij het decreet van 7 mei 2004 en het laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2018, bekrachtigd bij het decreet van 30 november 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid wordt punt 8° vervangen door wat volgt:

“8° het uitoefenen van toezicht op de Vennootschap vermeld in artikel 2.6.1.1.1, § 1 van het decreet integraal waterbeleid, zoals vermeld in titel 2, hoofdstuk IV, afdeling 1, onderafdelingen 1 en 2 van het voormelde decreet, en het opstellen, controleren en opvolgen van de subsidiëringsprogramma's voor de zuivering van het afvalwater dat geloosd wordt in de openbare riolen en collectoren;”;

2° in het tweede lid wordt een punt 8°bis ingevoegd dat luidt als volgt:

“8°bis de aansturing van de uitbouw van het gemeentelijke rioleringsnet met inbegrip van subsidiëring en het toezicht op de uitbouw en het beheer van de zuiveringsinfrastructuur;”;

3° in het derde lid worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- a) de zinsnede “8°,” wordt vervangen door de zinsnede “8° en 8°bis,”;
- b) de woorden “ecologische en economische toezichthouder” worden vervangen door de woorden “Vlaamse Milieumaatschappij”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Art. 3. In artikel 1.5.3.2, § 2, eerste lid, 6°, b), van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wordt tussen het woord “investeringsprogramma’s” en het woord “over” de zinsnede “of investeringsplannen als vermeld in artikel 2.6.1.1.5 van dit decreet” ingevoegd.

Art. 4. In artikel 1.5.3.3, § 2, eerste lid, 5°, b), van hetzelfde decreet wordt tussen het woord “plannen” en het woord “over” de zinsnede “of plannen ter uitvoering van de investeringsplannen, vermeld in artikel 2.6.1.1.5,” ingevoegd.

Art. 5. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.2.3. ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.2.3. De rechten en verplichtingen, vermeld in artikel 9 tot 15 en artikel 16 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, zijn van toepassing op de waterleverancier bij de aanleg en de wijziging van een openbaar waterdistributienetwerk.

De Vlaamse Regering kan de rechten en verplichtingen vermeld in het eerste lid, nader regelen.”.

Art. 6. In artikel 2.6.1.1.1 van hetzelfde decreet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° tussen de woorden “Art. 2.6.1.1.1.” en de tekens “§ 1.” worden de woorden “Taken van algemeen belang” ingevoegd;

2° aan paragraaf 1 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:
“De Vennootschap is een instelling met een publieke taak als vermeld in artikel I.3, 6° van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 uitsluitend voor wat het uitvoeren van de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2 en § 2/1 betreft.”;

3° in paragraaf 2, eerste lid, worden de woorden “volgens de regels vast te stellen door de Vlaamse Regering en op te nemen in een met de Vennootschap te sluiten overeenkomst” opgeheven, worden tussen de woorden “taken” en “toevertrouwd” de woorden “van algemeen belang” ingevoegd en wordt na het woord “toevertrouwd” de zinsnede “volgens de regels en voorwaarden vastgesteld in de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3” ingevoegd;

4° in paragraaf 2, 1°, wordt het woord “technische” opgeheven en worden de woorden “door de Vlaamse Regering vastgestelde investeringsprogramma” vervangen door de zinsnede “investeringsplan opgemaakt overeenkomstig de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3”;

5° in paragraaf 2, 2°, worden tussen de woorden “laten exploiteren” en de woorden “van de in punt 1° bedoelde installaties” de woorden “, onderhouden, herstellen en vervangen” ingevoegd;

6° aan paragraaf 2, 3°, worden de woorden “en de in punt 2° bedoelde vervangingen” toegevoegd;

7° aan paragraaf 2, 5°, worden tussen de woorden “laten exploiteren” en de woorden “van de rioolwaterzuiveringsinstallaties” de woorden “, onderhouden, herstellen en vervangen” ingevoegd.

8° aan paragraaf 2, 6°, worden tussen het woord “aankoop” en de woorden “van de rioolwaterzuiveringsinstallaties” de woorden “en vervanging” ingevoegd;

9° in paragraaf 2, 7°, wordt het punt na het woord “activiteiten” vervangen door een puntkomma;

10° in paragraaf 2 wordt een punt 8° ingevoegd, dat luidt als volgt: “het monitoren van de goede werking van de installaties bedoeld onder 1° en 5°, alsook het monitoren van de overstorten;”;

11° in paragraaf 2 wordt een punt 9° ingevoegd, dat luidt als volgt: “de technische kwaliteitsbewaking over het concept en de uitvoering van de projecten, die voorkomen op het in artikel 2.6.1.3.1, § 2 bedoelde subsidiëringsprogramma, waarvoor de Vlaamse Regering nadere regels kan vaststellen;”;

12° in paragraaf 2 wordt een punt 10° ingevoegd, dat luidt als volgt: “desgevallend, de financiering van de uitvoering van door de Vlaamse Regering hiertoe goedgekeurde en aangeduide investeringen in hemel- en afvalwaterzuiveringsinfrastructuur in de plaats van de gemeentelijke rioolbeheerder;”;

13° in paragraaf 2 wordt een punt 11° ingevoegd, dat luidt als volgt: “het uitvoeren van projecten, onderhoud, vervanging en financiering ervan in het kader van een energiefonds dat zichzelf integraal terugverdient met het oog op het optimaliseren en vergroenen van het energieverbruik nodig voor de exploitatie.”;

14° paragraaf 2, tweede lid, wordt opgeheven;

15° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§ 2/1. Naast de taken, vermeld in paragraaf 2, kan de Vlaamse Regering aan de Vennootschap bijkomende taken van algemeen belang opdragen buiten de

samenwerkingsovereenkomst als vermeld in artikel 2.6.1.1.3. De regels en voorwaarden van die bijkomende taken worden vastgesteld in een of meer bijzondere overeenkomsten, als vermeld in artikel 2.6.1.1.4.”;

16° in paragraaf 3 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“De Vennootschap voert het investeringsplan opgemaakt overeenkomstig de voorschriften van de samenwerkingsovereenkomst als vermeld in artikel 2.6.1.1.3 uit binnen de gestelde meerjarenplanning en conform de wetgeving over de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten.”;

17° in paragraaf 3 wordt het tweede lid opgeheven.

18° in paragraaf 3, derde lid worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) de zinsnede “de artikelen 9 tot en met 16” wordt vervangen door de zinsnede: “de artikelen 9 tot 15 en het artikel 16”

b) de woorden “dit hoofdstuk” worden vervangen door de woorden “deze onderafdeling”.

Art. 7. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.1.2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.2. Autonomie

§ 1. De Vennootschap wordt uitsluitend beheerd door haar organen, in overeenstemming met de wetgeving van toepassing op de rechtsvorm vermeld in artikel 2.6.1.1.1., §1, binnen de grenzen van het decreet.

§ 2. De organen van de Vennootschap zijn als enige bevoegd om alle nuttige of noodzakelijke handelingen te stellen om de doelstellingen bepaald overeenkomstig de samenwerkingsovereenkomst, als vermeld in artikel 2.6.1.1.3., te verwezenlijken, en de strategie te ontwikkelen om de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2, te vervullen binnen de grenzen van het decreet.

§ 3. De Vennootschap kan alle bedrijvigheden ontwikkelen die verenigbaar zijn met haar voorwerp. De andere dan in artikel 2.6.1.1.1., § 2 en § 2/1 vermelde bedrijvigheden van de Vennootschap mogen de goede uitvoering van de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2 en § 2/1, op geen enkele wijze in het gedrang brengen.

§ 4. De Vennootschap staat autonoom en in eigen naam en voor eigen rekening in voor de externe financiering van de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst, als vermeld in artikel 2.6.1.1.3.

§ 5. De Vennootschap voert een bedrijfseconomische boekhouding conform de regels van het dubbel boekhouden.

De activiteiten verbonden aan de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., §2 en §2/1, worden afgescheiden van andere activiteiten, teneinde kruissubsidiëring tussen de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2 en § 2/1, en andere activiteiten van de Vennootschap te vermijden.

§ 6. De Vlaamse Regering kan de Vennootschap machtigen, in voorkomend geval, onder de bijzondere voorwaarden die ze bepaalt, een dochteronderneming te betrekken bij de uitvoering van haar taken van algemeen belang voor zover het Vlaamse Gewest steeds rechtstreeks of onrechtstreeks minstens de meerderheid van de stemmen in de algemene vergadering en van de mandaten in het bestuursorgaan van de dochteronderneming in kwestie bezit.”.

Art. 8. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.1.3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.3. De samenwerkingsovereenkomst

§ 1. Tussen de Vennootschap en het Vlaamse Gewest wordt een langlopende samenwerkingsovereenkomst gesloten over de wijze waarop de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., §2, worden uitgevoerd.

§ 2. De samenwerkingsovereenkomst bepaalt ten minste:

1° de wijze waarop de Vennootschap wordt geëvalueerd aan de hand van een limitatief aantal kritische prestatie-indicatoren voor de toetsing van de goede uitvoering van de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, § 2 en de wijze waarop de Vennootschap daarover minstens jaarlijks rapporteert;

2° de verplichte bestanddelen van het rollend investeringsplan vermeld in artikel 2.6.1.1.5, de wijze waarop het investeringsplan wordt vastgesteld, en de vaststelling van de wijze waarop de financiële grenzen die de Vennootschap in acht moet nemen worden vastgelegd;

3° de verplichte bestanddelen van het ondernemingsplan en de termijnen voor de mededeling;

4° het gestructureerd en systematisch overlegsysteem;

5° de informatie- en rapportageverplichtingen over de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2;

6° de financiering van de Vennootschap;

7° de vergoeding van de Vennootschap;

8° de duur, opzeggings- en verlengingsmogelijkheden van de samenwerkingsovereenkomst;

9° de sancties die bij het niet-naleven van de verbintenissen van de partijen van toepassing zijn.

§ 3. Bij de onderhandeling en sluiting van de samenwerkingsovereenkomst wordt het Vlaamse Gewest vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering en de Vennootschap door haar raad van bestuur.

§ 4. Als bij het verstrijken van een samenwerkingsovereenkomst geen nieuwe samenwerkingsovereenkomst in werking is getreden, wordt de duur van de verstreken samenwerkingsovereenkomst met een jaar verlengd.

Indien geen nieuwe samenwerkingsovereenkomst in werking is getreden binnen de termijn van één jaar vermeld in het vorige lid, worden de taken van Aquafin vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, die van rechtswege openbare dienstverplichtingen zijn, verder uitgevoerd volgens de modaliteiten van de net beëindigde samenwerkingsovereenkomst tot op het ogenblik dat een nieuwe

samenwerkingsovereenkomst in werking is getreden of tot op het ogenblik waarop de Vlaamse Regering regels vaststelt overeenkomstig het derde lid.

Aangezien de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, openbare dienstverplichtingen betreffen, kan de Vlaamse Regering, voorlopige regels vaststellen over de aangelegenheden, vermeld in paragraaf 2 van dit artikel. Die voorlopige regels zullen als nieuwe samenwerkingsovereenkomst gelden tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst, gesloten overeenkomstig paragraaf 3, in werking treedt.

§ 5. Elke uitdrukkelijke ontbindende voorwaarde in de samenwerkingsovereenkomst wordt voor niet geschreven gehouden. Artikel 1184 van het Oud Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op de samenwerkingsovereenkomst. De partij jegens wie een verbintenis in de samenwerkingsovereenkomst niet is uitgevoerd, kan alleen de uitvoering van de verbintenis vorderen en, in voorkomend geval, schadevergoeding, met behoud van de toepassing van eventuele bijzondere sancties vermeld in de samenwerkingsovereenkomst.”.

Art. 9. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020 wordt een artikel 2.6.1.1.4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.4. Bijzondere overeenkomst(en)

§ 1. Het Vlaamse Gewest sluit met de Vennootschap een of meer bijzondere overeenkomsten om de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1., §2/1, uit te voeren.

§ 2. Deze overeenkomsten regelen ten minste:

- 1° de uitvoering van de betrokken taken van algemeen belang, vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2/1, binnen de grenzen van de toepasselijke regelgeving;
- 2° de wijze waarop de uitvoering van de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, § 2/1, meegenomen wordt in het ondernemingsplan en hoe daarover gerapporteerd wordt;
- 3° de wijze waarop de Vennootschap wordt geëvalueerd aan de hand van kritische prestatie-indicatoren voor de toetsing van de goede uitvoering van de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2/1, en de wijze waarop de Vennootschap daarover minstens jaarlijks rapporteert;
- 4° de sancties die bij het niet-naleven van de verbintenissen van de partijen van toepassing zijn;
- 5° de duur van de bijzondere overeenkomst.”.

Art. 10. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.1.5 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.5. Investeringsplan

De Vennootschap maakt minstens jaarlijks een rollend investeringsplan op voor de volgende vijf jaar. De Vennootschap deelt het investeringsplan mee aan de Vlaamse Milieumaatschappij.

Dit investeringsplan wordt ter informatie aan de Vlaamse Regering meegedeeld.”.

Art. 11. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.1.6 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.6. Ondernemingsplan

De Vennootschap stelt jaarlijks, naast het investeringsplan, een ondernemingsplan op dat de doelstellingen en de strategie, uitsluitend voor wat het uitvoeren van de taken vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2 en § 2/1 betreft, op korte en middellange termijn van de Vennootschap vastlegt.

De onderdelen van het plan die de uitvoering van de taken van algemeen belang betreffen, worden voor toetsing aan de bepalingen van de overeenkomsten vermeld in artikel 2.6.1.1.3. en artikel 2.6.1.1.4. ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering beslist over de goedkeuring na advies van de Vlaamse Milieumaatschappij. De overige onderdelen van het plan worden ter informatie aan de Vlaamse Regering en de Vlaamse Milieumaatschappij medegedeeld.”.

Art. 12. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.1.7 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.7. Jaarlijkse rapporteringsverplichtingen

De Vennootschap rapporteert jaarlijks aan de Vlaamse Milieumaatschappij minstens over:

- 1° de kritische prestatie-indicatoren die gelden voor de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, § 2 en § 2/1;
- 2° de uitvoering van het investeringsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.5, en het ondernemingsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.6.;
- 3° een vergelijking van de effectieve kosten met de gefactureerde bedragen;
- 4° de bijdrage aan en de inspanningen voor klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en de circulaire economie;
- 5° de naleving van de code voor deugdelijk bestuur die in de samenwerkingsovereenkomst is vastgesteld;
- 6° alle rechtstreekse of onrechtstreekse deelnemingen in rechtspersonen, met vermelding van het houderschappercentage.”.

Art. 13. In titel II, hoofdstuk VI, afdeling 1, van hetzelfde decreet wordt het opschrift van onderafdeling 2 vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling 2. Toezicht door de Vlaamse Milieumaatschappij”

Art. 14. Artikel 2.6.1.2.1. van hetzelfde decreet, wordt vervangen door een artikel 2.6.1.2.1.1., dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.2.1.1. Opdrachten

§ 1. De Vlaamse Milieumaatschappij is belast met de controle op de naleving door de Vennootschap van de wet, de overeenkomsten vermeld in artikel 2.6.1.1.3. en 2.6.1.1.4 en het algemeen belang.

Naast de opdrachten die aan de Vlaamse Milieumaatschappij worden toekend met toepassing van dit decreet, vervult de Vlaamse Milieumaatschappij de opdrachten, vermeld in dit artikel.

§ 2. De Vlaamse Milieumaatschappij gaat na of het rollend investeringsplan vermeld in artikel 2.6.1.1.5, in overeenstemming is met dit decreet, de samenwerkingsovereenkomst en het algemeen belang, en of het is opgesteld volgens objectieve criteria.

§ 3. De Vlaamse Milieumaatschappij gaat na of de uitvoering van het rollend investeringsplan vermeld in artikel 2.6.1.1.5, en het ondernemingsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.6., in overeenstemming is met het recht, de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3., de bijzondere overeenkomsten, vermeld in artikel 2.6.1.1.4., en of ze gebeurt binnen de grenzen van de begroting.

§ 4. De Vlaamse Milieumaatschappij gaat na of de interne controlesystemen van de Vennootschap adequaat zijn.

§ 5. De Vlaamse Milieumaatschappij voert een vijfjaarlijkse kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie uit van de werking van de overeenkomsten, vermeld in artikel 2.6.1.1.3. en 2.6.1.1.4, en van de naleving en uitvoering ervan door de Vennootschap.

De Vlaamse Milieumaatschappij bezorgt het verslag met de resultaten van haar evaluatie, vermeld in het eerste lid, aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement.”.

Art. 15. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.2.1.2. ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.2.1.2. Bevoegdheden

§ 1. De Vlaamse Milieumaatschappij geeft ambtshalve of op vraag van de Vlaamse Regering advies. Zij formuleert desgevallend aanbevelingen aan de Vennootschap.

§ 2. De Vlaamse Milieumaatschappij kan onder andere audits, steekproeven, data-analyses en benchmarks uitvoeren en is gemachtigd alle bedrijfsprocessen en -activiteiten te onderzoeken in het kader van haar opdracht.

§ 3. In het kader van haar opdracht vermeld in artikel 2.6.1.2.1.2, § 2, kan de Vlaamse Milieumaatschappij de uitvoering van nieuwe investeringen op het rollend investeringsplan geheel of gedeeltelijk schorsen binnen een periode van dertig dagen nadat de Vlaamse Milieumaatschappij het rollend investeringsplan ontving.

De Vennootschap past het rollend investeringsplan aan op basis van de opmerkingen van de Vlaamse Milieumaatschappij. De schorsing houdt op zodra de Vlaamse Milieumaatschappij vaststelt dat het rollend investeringsplan aangepast is aan haar opmerkingen.

§4. De Vlaamse Milieumaatschappij stelt de Vlaamse Regering in kennis van elke beslissing van de Vennootschap die betrekking heeft op de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1., § 2 en § 2/1, die zij strijdig acht met de toezichtsgronden, als vermeld in artikel 2.6.1.2.1., § 1.

Wanneer de Vlaamse Regering op grond van deze inlichtingen meent dat de Vennootschap de aan haar opgedragen taken kennelijk verwaarloost, bepaalt de Vlaamse Regering de aangelegenheid waarover de Vennootschap moet beraadslagen en de termijn waarbinnen die beraadslaging plaatsvindt.

Wordt binnen de gestelde termijn geen beslissing genomen door de Vennootschap, of stemt de Vlaamse Regering niet in met de door de Vennootschap genomen beslissing, dan treft zij de nodige voorzieningen, waaronder de mogelijkheid dat de Vlaamse Regering de beslissingen van de Vennootschap gedurende een door haar bepaalde en verlengbare termijn afhankelijk maakt van het voorafgaand advies of de voorafgaande instemming van de Vlaamse Regering, de Vlaamse Milieumaatschappij, of enige andere instantie.”.

Art. 16. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.2.1.3. ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.2.1.3. Informatierechten

§ 1. Om haar opdrachten en bevoegdheden, vermeld in artikel 2.6.1.2.1.1. en 2.6.1.2.1.2., te kunnen uitoefenen, hebben de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij of personen die de Vlaamse Milieumaatschappij aanwijst, op elk moment kosteloos toegang tot alle informatie en documenten van de Vennootschap, ongeacht de drager ervan, en tot alle gebouwen, ruimtes en installaties waar taken van de Vennootschap worden uitgevoerd, met inachtnaam van alle veiligheidsvoorschriften en toepasselijke regelgeving.

De personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij of personen die de Vlaamse Milieumaatschappij aanwijst, kunnen van de leden van het bestuursorgaan, van de gemachtigden en van de personeelsleden van de Vennootschap, alle ophelderingen en inlichtingen vorderen en alle verificaties verrichten die ze nodig achten voor de uitvoering van de opdrachten van de Vlaamse Milieumaatschappij, met inachtnaam van de toepasselijke regelgeving.

Bij het uitvoeren van haar toezichtstaak kunnen de personeelsleden of personen kosteloos kopieën vragen en meenemen van alle daarvoor noodzakelijke informatie en documenten, ongeacht de drager ervan. Zij kunnen zich laten bijstaan door personen die ze daarvoor aanwijzen op grond van hun deskundigheid.

§ 2. Om de opdrachten en de bevoegdheden, vermeld in artikel 2.6.1.2.1. en 2.6.1.2.2., uit te voeren, hebben de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij toegang met het noodzakelijke materiaal en materieel tot alle rioolwaterzuiveringsinfrastructuur en hemelwater(afvoer) installaties, ongeacht het feit of ze gelegen zijn op gronden van derden of niet, om er metingen te verrichten, stalen te nemen en andere nuttige vaststellingen te doen, met inachtnaam van alle veiligheidsvoorschriften en toepasselijke regelgeving. Zij kunnen ook vaststellingen doen met audiovisuele middelen.

§ 3. Bij het uitvoeren van de taken vermeld in deze onderafdeling moeten de betrokken personeelsleden beschikken over een legitimatiebewijs ondertekend door de leidend ambtenaar van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Zij hebben bij de uitvoering van die taken, vermeld in , recht op bijstand van de politie.”.

Art. 17. In artikel 2.6.1.2.2, § 1, van hetzelfde decreet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste en het tweede lid worden vervangen door wat volgt:

“Art. 2.6.1.2.2. § 1. Met het oog op het vaststellen van het subsidiëringsprogramma, vermeld in artikel 2.6.1.3.1., § 2, legt de Vlaamse Milieumaatschappij een ontwerp van subsidiëringsprogramma voor aan de Vlaamse Minister bevoegd voor omgeving en natuur, volgens de modaliteiten die de Vlaamse Regering bepaalt.

Voor de uitvoering van de opdrachten vermeld in het eerste lid en de opvolging ervan, beschikken de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij ook over toegang met het noodzakelijke materiaal en materieel tot alle rioolwaterzuiveringsinfrastructuur en hemelwater(afvoer) installaties, ongeacht het feit of ze gelegen zijn op gronden van derden of niet, om er metingen te verrichten, stalen te nemen en andere nuttige vaststellingen te doen.”.

2° in het derde lid worden de woorden “ecologische toezichthouder” vervangen door de woorden “Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 18. In artikel 2.6.1.2.3, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “ecologische toezichthouder” telkens vervangen door de woorden “Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 19. In artikel 2.6.1.3.3., § 5, eerste lid, van hetzelfde decreet, worden de woorden “economische toezichthouder” telkens vervangen door de woorden “Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 20. In hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 21 december 2018, 26 april 2019, 20 december 2019 en 26 juni 2020, wordt een artikel 2.6.1.3.4. ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.3.4. De rechten en verplichtingen, vermeld in artikel 9 tot en met 15 en artikel 16 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, zijn van toepassing op de gemeente, het gemeentebedrijf, de intercommunale of het intergemeentelijk samenwerkingsverband en de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening bij de aanleg en de wijziging van niet-prioritaire rioleringen.

De Vlaamse Regering kan de rechten en verplichtingen vermeld in het eerste lid, nader regelen.”.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 71.448/1
van 3 juni 2022

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van artikel 10.2.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat de sanering van afvalwater betreft’

Op 4 mei 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van artikel 10.2.3 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat de sanering van afvalwater betreft’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 24 mei 2022. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wouter PAS en Inge VOS, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Kristine BAMS, eerste auditeur-afdelingshoofd.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 3 juni 2022.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,¹ alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe om de organisatiestructuur op het vlak van de sanering van afvalwater te hervormen. Daartoe wordt het decreet van 18 juli 2003 ‘betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018’ gewijzigd teneinde het decretale kader dat van toepassing is op de NV Aquafin (hierna: Aquafin), zijnde de “Vennootschap” die wordt omschreven in artikel 2.6.1.1.1, § 1, van dat decreet, te actualiseren.

In het voorontwerp van decreet wordt vooreerst het bestaande takenpakket van Aquafin aangepast en worden een aantal nieuwe taken toegekend. Tevens wordt de Vlaamse Regering ertoe gemachtigd om, naast de vaste taken van Aquafin, door middel van het sluiten van een afzonderlijke bijzondere overeenkomst met Aquafin, bijkomende, tijdelijke opdrachten van algemeen belang die verband houden met de basisopdracht, aan Aquafin op te dragen. Blijkens de memorie van toelichting wordt “[d]eze optie (...) uitdrukkelijk voorzien voor opdrachten van algemeen belang die niet rechtstreeks onder het takenpakket van de samenwerkingsovereenkomst vallen en die een looptijd hebben die korter is dan deze van de samenwerkingsovereenkomst”, waarbij het van de concrete behoeften en ontwikkelingen inzake rioolwaterzuivering en openbare rioleringen zal afhangen of en welke bijkomende opdrachten op die wijze aan Aquafin zullen worden toevertrouwd.

Aquafin, en niet de Vlaamse overheid, zal voortaan zelf kunnen beslissen over de investeringsprojecten die zij wenst uit te voeren, met dien verstande dat zij erop zal moeten toezien dat zij haar rollend investerings- en ondernemingsplan zodanig opstelt dat ermee de doelstellingen worden bereikt die met het Vlaamse Gewest zijn overeengekomen in een samenwerkingsovereenkomst. Op die wijze wordt gestreefd naar een grotere autonomie in hoofde van Aquafin met daaraan gekoppeld een meer resultaatgericht optreden en een toegenomen responsabilisering. Hiermee samenhangend wordt in het voorontwerp van decreet voorzien in een daarop afgestemd toezichtskader in die zin dat wordt afgestapt van de bestaande zwaardere procedure van opvolging van individuele investeringsprojecten met operationele tussenkomst en voorafgaandelijke goedkeuringen en dat wordt geopteerd voor – wat in de memorie van toelichting wordt genoemd – “een toezicht op organisatieniveau (...) met nadruk op proces- en portefeuilleniveau”. Concreet komt dit erop neer dat Aquafin door middel van het ondernemingsplan dient te verduidelijken met welke activiteiten en middelen en binnen welke termijn zij haar resultaten wil behalen en dat, na akkoord van de Vlaamse Regering, periodiek

¹ Aangezien het gaat om een voorontwerp van decreet, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

over de voortgang zal worden gerapporteerd waarbij de Vlaamse Milieumaatschappij zal instaan voor de nodige opvolging.

In aansluiting op wat voorafgaat, wordt in het voorontwerp van decreet een regeling uitgewerkt met betrekking tot de voornoemde samenwerkingsovereenkomst die zal worden gesloten tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin en waarin onder meer een limitatief aantal kritische prestatie-indicatoren moet worden opgenomen met het oog op het evalueren van de uitvoering van de taken door Aquafin. Daarnaast bevat het voorontwerp onder meer ook nog bepalingen betreffende de bijzondere overeenkomsten die het Vlaamse Gewest met Aquafin kan sluiten wanneer de Vlaamse Regering bijkomende, tijdelijke opdrachten toekent aan Aquafin, en betreffende het ondernemingsplan en de jaarlijkse rapporteringsverplichtingen van Aquafin, alsmede inzake de informatierechten waarover de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij of door haar aangewezen personen beschikken.

Het voorontwerp van decreet past de rol aan van de Vlaamse Milieumaatschappij op het vlak van het toezicht op de uitvoering van de taken van algemeen belang en op de efficiënte inzet van middelen door Aquafin, er onder andere rekening mee houdend dat de Vlaamse Milieumaatschappij niet langer de investeringsprogramma's voor Aquafin zal opstellen. Die aanpassing noopt onder meer tot een wijziging van artikel 10.2.3, § 1, van het decreet van 5 april 1995 'houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid' in artikel 2 van het voorontwerp.

Tot slot bevat het voorontwerp van decreet ook nog een aantal wijzigingen op het vlak van de saneringsopdracht van de gemeenten in die zin dat gemeentelijke rioleringswerken worden vereenvoudigd door gemeenten toe te laten om gebruik te maken van de artikelen 9 tot 15 en 16 van de Gaswet.² Net zoals Aquafin zullen zij rioleringswerken die van openbaar nut worden verklaard, kunnen uitvoeren op private onbebouwde gronden die niet volledig omsloten zijn met een ondoordringbare muur of omheining.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Opschrift

3. Het opschrift dat voorafgaat aan het bepalend gedeelte van het voorontwerp van decreet, moet uiteraard identiek zijn aan het opschrift dat aan de memorie van toelichting voorafgaat. Dit is nu niet het geval, wat moet worden verholpen.

Artikel 2

4. In het ontworpen artikel 10.2.3, § 1, tweede lid, 8°, van het decreet van 5 april 1995 (artikel 2, 1°, van het voorontwerp), moet de zinsnede “, zoals vermeld in titel 2, hoofdstuk IV, afdeling 1, onderafdelingen 1 en 2 van het voormelde decreet,” worden

² Wet van 12 april 1965 'betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen', verkort weergegeven als “Gaswet”.

gecorrigeerd en vervangen door de zinsnede “, zoals vermeld in titel II, hoofdstuk VI, afdeling 1, onderafdelingen 1 en 2, van het voormelde decreet,”.

5. Ter wille van de leesbaarheid wordt artikel 2, 3°, van het voorontwerp, het best geredigeerd als volgt:

“3° in het derde lid wordt de zin ‘Met betrekking tot de in § 1, tweede lid, 8°, bepaalde taak kan tegen de beslissingen van de ecologische en economische toezichthouder beroep worden ingesteld bij de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu’ vervangen door de zin ‘Met betrekking tot de in het tweede lid, 8° en 8°bis, bepaalde taak kan tegen de beslissingen van de Vlaamse Milieumaatschappij beroep worden ingesteld bij de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu’.”

Artikel 5

6. Artikel 5 van het voorontwerp beoogt in het decreet van 18 juli 2003 een artikel 2.2.3 in te voegen dat luidt:

“De rechten en verplichtingen, vermeld in artikel 9 tot 15 en artikel 16 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, zijn van toepassing op de waterleverancier bij de aanleg en de wijziging van een openbaar waterdistributienetwerk.

De Vlaamse Regering kan de rechten en verplichtingen vermeld in het eerste lid, nader regelen.”

Het ontworpen artikel 2.6.1.3.4 van het decreet van 18 juli 2003 (artikel 20 van het voorontwerp), bevat een gelijkaardige regeling ten aanzien van “de gemeente, het gemeentebedrijf, de intercommunale of het intergemeentelijk samenwerkingsverband en de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening bij de aanleg en de wijziging van niet-prioritaire rioleringen”.

De stellers van het voorontwerp opteren ervoor om, in plaats van een autonome, op de sanering van afvalwater toegespitste regeling uit te werken, zich te beperken tot een verwijzing naar een aantal bepalingen van de Gaswet en om die verwijzing aan te vullen met een bepaling waarin aan de Vlaamse Regering de bevoegdheid wordt verleend om de desbetreffende rechten en verplichtingen nader te regelen.

Bij zowel het procedé van de verwijzing als de bevoegdheidsdelegatie kunnen evenwel vragen worden gesteld.

Wat de verwijzing naar bepalingen van de Gaswet betreft, dient men zich te realiseren dat de desbetreffende bepalingen specifiek werden geschreven voor gasvervoerinstallaties en dat erin rechten en verplichtingen worden beoogd van zowel grondeigenaars, derden die werken uitvoeren in de nabijheid van leidingen, als van de Staat, de provincies en de gemeenten. Het is niet duidelijk of al die rechten en verplichtingen zonder meer en onverkort kunnen worden toegepast op de ontworpen regeling. Evenmin duidelijk is of en op

welke wijze toepassing zal worden gemaakt van bijvoorbeeld artikel 14 van de Gaswet en de erin opgenomen mogelijkheid tot onteigening en hoe – meer algemeen – de hier bedoelde onteigeningsregeling zich verhoudt tot het Vlaams onteigeningsdecreet van 24 februari 2017.³ Daarenboven houdt een dynamische verwijzing naar de betrokken bepalingen van de Gaswet in dat de draagwijdte van de verwijzing zal afhangen van de federale wetgever in de mate dat deze het in de toekomst nodig acht om, binnen de eigen federale bevoegdheid, die bepalingen te wijzigen zodat hij op die manier mee een andere invulling zal kunnen geven aan sommige van de rechten en verplichtingen in kwestie.

De rechtsonzekerheid waarmee de verwijzing naar de betrokken artikelen van de Gaswet gepaard dreigt te gaan, wordt nog versterkt door het onbepaalde karakter van de bevoegdheidsdelegatie in het ontworpen artikel 2.2.3, tweede lid, van het decreet van 18 juli 2003. Er valt noch uit de tekst van het voorontwerp, noch uit de memorie van toelichting af te leiden waaruit de “nadere regeling” door de Vlaamse Regering van de betrokken rechten en verplichtingen kan bestaan en of deze bijvoorbeeld verder kan strekken dan het aanpassen van die rechten en verplichtingen aan de specifieke problematiek inzake sanering van het afvalwater.

De delegatiebepaling in het ontworpen artikel 2.2.3, tweede lid, zou nader moeten worden afgebakend door de decreetgever, temeer daar de wetsbepalingen waarnaar wordt verwezen en die de Vlaamse Regering “nader [kan] regelen” raken aan fundamentele rechten zoals het eigendomsrecht. Afgezien daarvan dienen de stellers van het voorontwerp zich erover te beraden of zij aan het procedé van verwijzing naar de betrokken wetsbepalingen vasthouden op de wijze zoals nu in het voorontwerp gebeurt en of ter wille van de rechtszekerheid de decreetgever niet zelf het best in een aantal bijkomende regels voorziet teneinde de samenhang met de regeling in de Gaswet duidelijker tot uitdrukking te brengen.

Artikel 6

7. Het gegeven dat uit de wijziging van artikel 2.6.1.1.1, § 2, 1°, van het decreet van 18 juli 2003 door artikel 6, 4°, van het voorontwerp, voortvloeit dat het investeringsprogramma van Aquafin niet langer door de Vlaamse Regering, maar wel overeenkomstig de samenwerkingsovereenkomst die wordt gesloten tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin, zal worden opgemaakt, heeft mogelijks een aantal bijkomende procedurele gevolgen zoals die met betrekking tot de verplichting tot het opstellen van een plan-MER. Teneinde geen onduidelijkheid te laten bestaan wat dat betreft, verdient het aanbeveling om in de memorie van toelichting weer te geven of er wel degelijk procedurele gevolgen van die aard zijn en om welke gevolgen het dan wel gaat.

³ Voor de toepassing van titel II van het decreet van 18 juli 2003 wordt het begrip “waterleverancier” in artikel 2.1.2, 34°, van dat decreet, omschreven als “hetzij de exploitant van een openbaar waterdistributienetwerk, hetzij de titularis van een private waterwinning die verbruikers of anderen die water bestemd voor menselijke aanwending gebruiken, bevoorraadt zonder een openbaar waterdistributienetwerk te gebruiken”. De titularis van een private waterwinning krijgt blijkbaar op basis van deze bepaling ook de bevoegdheid om te onteigenen al wordt deze niet opgenomen in de opsomming van instanties die bevoegd zijn om tot onteigening over te gaan, zoals die wordt weergegeven in artikel 6 van het Vlaams onteigeningsdecreet.

8. In het ontworpen artikel 2.6.1.1.1, § 2/1, van het decreet van 18 juli 2003 (artikel 6, 15°, van het voorontwerp), wordt het volgende bepaald:

“Naast de taken, vermeld in paragraaf 2, kan de Vlaamse Regering aan de Vennootschap bijkomende taken van algemeen belang opdragen buiten de samenwerkingsovereenkomst als vermeld in artikel 2.6.1.1.3. De regels en voorwaarden van die bijkomende taken worden vastgesteld in een of meer bijzondere overeenkomsten, als vermeld in artikel 2.6.1.1.4.”

In de memorie van toelichting wordt vermeld dat in het ontworpen artikel 2.6.1.1.1, § 2/1, wordt bedoeld op “bijkomende, tijdelijke opdrachten van algemeen belang die verband houden met de basisopdracht [van Aquafin]”. Teneinde de ontworpen delegatiebepaling enigszins nader af te bakenen, zou deze bedoeling het best met zoveel woorden in de tekst van het voorontwerp worden tot uitdrukking gebracht.

De ontworpen bepaling, noch de memorie van toelichting bevatten voorts een indicatie met betrekking tot de “bijkomende taken van algemeen belang” die de Vlaamse Regering aan Aquafin kan opdragen. Aan de gemachtigde werd gevraagd om welke taken het zoal kan gaan. De gemachtigde beantwoordde deze vraag als volgt:

“Het gaat in dit geval om een machtiging aan de Vlaamse Regering om nog bijkomende taken van algemeen belang te kunnen opdragen aan Aquafin die niet het voorwerp uitmaken van een regeling in de samenwerkingsovereenkomst. Vanuit die optiek is het niet mogelijk om in abstracto te antwoorden op de vraag. Deze taken vallen in elk geval buiten de samenwerkingsovereenkomst omdat het gaat over taken waarvan het niet zeker is dat de principes van die samenwerkingsovereenkomst, bijvoorbeeld inzake duur, ook relevant of verantwoord zijn voor de bijkomende taken. Een recent concreet voorbeeld hiervan is de Conceptnota – optimale afstemming van het gemeentelijke en bovengemeentelijke asset management (VR 2020 2509 MED.0308/1BIS).”

Rekening houdend met de algemene verwijzing naar de beoogde “bijkomende taken van algemeen belang”, in het ontworpen artikel 2.6.1.1.1, § 2/1, van het decreet van 18 juli 2003, valt niet uit te sluiten dat, zoals het geval is voor de algemene taken van Aquafin die worden opgesomd in artikel 2.6.1.1.1, § 2, van het voornoemde decreet, in de ontworpen bepaling tevens taken kunnen zijn begrepen van economisch belang, wat dan de vraag zou kunnen doen rijzen omtrent de al dan niet-toepasselijkheid op de betrokken aangelegenheid van de Europese regels inzake de interne markt, het mededingingsrecht⁴ en de staatssteun.⁵⁻⁶ Om die reden zou het goed zijn dat, gelet op het vrij onbepaalde karakter van de delegatiebepaling van het ontworpen artikel 2.6.1.1.1, § 2/1, van het decreet van 18 juli 2003, in de memorie van toelichting zou worden verduidelijkt op welke wijze de regeling inzake de “bijkomende taken van algemeen

⁴ Zie o.m. het bepaalde in artikel 106 van het Verdrag ‘betreffende de Werking van de Europese Unie’.

⁵ Wat het aspect staatssteun betreft, wees de gemachtigde er alvast op dat “gelet op haar decretaal monopolie, in de afvalwaterzuiveringsector, [er] geen staatssteun [is]. Er is geen potentiële vervalsing van de mededinging (wat ook één van de vereisten is om van staatssteun te spreken), zodat er geen sprake is van staatssteun”.

⁶ Vraag is bv. ook of het publiekrechtelijke karakter van Aquafin niet met zich meebrengt dat richtlijn 2006/111/EG van de Commissie van 16 november 2006 ‘betreffende de doorzichtigheid in de financiële betrekkingen tussen lidstaten en openbare bedrijven en de financiële doorzichtigheid binnen bepaalde ondernemingen’ zal moeten worden nageleefd en of het voorontwerp in het licht daarvan niet moet worden aangevuld.

belang” die door de Vlaamse Regering aan Aquafin kunnen worden opgedragen, zich verhoudt tot de voornoemde Europese regelgeving.

9. Luidens het ontworpen artikel 2.6.1.1.1, § 3, eerste lid, van het decreet van 18 juli 2003 (artikel 6, 16°, van het voorontwerp), voert Aquafin het investeringsplan opgemaakt overeenkomstig de voorschriften van de samenwerkingsovereenkomst als vermeld in het ontworpen artikel 2.6.1.1.3 uit binnen de gestelde meerjarenplanning “en conform de wetgeving over de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten”.

De gemachtigde deelde in verband met de aangehaalde verwijzing naar de wetgeving over de overheidsopdrachten het volgende mee:

“Aquafin heeft steeds correct de op haar toepasselijke wetgeving overheidsopdrachten toegepast. Aquafin voert het investeringsplan wel degelijk uit conform deze wetgeving. Er is daar geen discussie over. Het klopt ook dat Aquafin reeds onder de wetgeving valt.

Artikel 2, 1°, c) van de Wet Overheidsopdrachten bepaalt het personeel toepassingsgebied van de Wet Overheidsopdrachten. Artikel 5 van het KB van 18 april 2017 plaatsing overheidsopdrachten in de klassieke sectoren verwijst naar een bijlage 1 bij het KB, die een niet-limitatieve lijst van publiekrechtelijke instellingen in de zin van artikel 2, 1°, c van de Wet Overheidsopdrachten bevat. In die lijst komt Aquafin trouwens voor. Deze bepaling creëert geen nieuwe verplichtingen, en vormt een decretale bevestiging.”

De aangehaalde verwijzing is weliswaar niet strijdig met het normatief kader dat door de federale overheid kan worden vastgesteld inzake overheidsopdrachten, maar is niettemin overbodig aangezien de toepasselijkheid van de wetgeving inzake overheidsopdrachten op Aquafin reeds voortvloeit uit de betrokken wetgeving zelf. Oordelen de stellers van het voorontwerp het desondanks nuttig om de betrokken verwijzing te behouden in het ontworpen artikel 2.6.1.1.1, § 3, eerste lid, van het decreet van 18 juli 2003, dan kan worden overwogen om die verwijzing te verwoorden als volgt: “... binnen de gestelde meerjarenplanning en, krachtens de wetgeving over de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, met naleving van die wetgeving”.

Artikel 7

10. Luidens het ontworpen artikel 2.6.1.1.2, § 6, van het decreet van 18 juli 2003, kan de Vlaamse Regering, in voorkomend geval, onder de bijzondere voorwaarden die ze bepaalt, Aquafin machtigen om een dochteronderneming te betrekken bij de uitvoering van haar taken van algemeen belang, voor zover het Vlaamse Gewest steeds rechtstreeks of onrechtstreeks minstens de meerderheid van de stemmen in de algemene vergadering en van de mandaten in het bestuursorgaan van de dochteronderneming in kwestie bezit. Verder wordt in verband met deze dochteronderneming weinig meer bepaald in het ontwerp. De juridische aard ervan is dan ook niet geheel duidelijk. Daarbij rijst de vraag of deze dochteronderneming in voorkomend geval, net als Aquafin, beschouwd kan worden als een publiekrechtelijke instelling of persoon in de zin van artikel 2, 1°, c), van de wet van 17 juni 2016 ‘inzake overheidsopdrachten’. Zo kan men zich

ook afvragen of de dochteronderneming eveneens een “instelling met een publieke taak” is in de zin van artikel I.3, 6°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, dan wel veeleer als een overheidsonderneming in de zin van artikel I.3, 9°, van hetzelfde decreet, moet worden beschouwd. Hierover om nadere toelichting verzocht, deelde de gemachtigde het volgende mee:

“Als aan de voorwaarden van artikel I.3, 6° Bestuursdecreet is voldaan, zal dat inderdaad het geval zijn, maar dat hoeft niet noodzakelijk zo te zijn. De dochtervennootschap kan opgericht zijn met een louter commercieel doel waardoor niet voldaan is aan punt a) van artikel I, 3, 6° Bestuursdecreet. Zo richtte Aquafin de commerciële dochter Aquaplus op met al[s] maatschappelijk doel industriële afvalwaterzuivering.”

Het is de vraag of het effectief de bedoeling is om een exclusieve taak van algemeen belang te laten uitoefenen door een dochtervennootschap met een louter commercieel doel en hoe de “betrokkenheid” bij de uitvoering van de taken van algemeen belang van Aquafin dan wel moet worden begrepen.⁷ De bewoordingen van het ontworpen artikel 2.6.1.1.2, § 6, laten weliswaar een ruime invulling toe maar zouden er niet toe kunnen leiden dat Aquafin afstand doet van de specifieke taak van algemeen belang waarvoor zij is opgericht en waarmee zij is belast. Het verdient dan ook aanbeveling om minstens in de memorie van toelichting bijkomende duiding te verstrekken omtrent de omvang van de machtiging om een dochtervennootschap te betrekken bij de hier bedoelde taken en omtrent de wijze waarop de beoogde “betrokkenheid” moet worden begrepen. Ook kan worden aanbevolen dat de Vlaamse Regering het Vlaams Parlement inlicht over het verlenen van een machtiging aan Aquafin om een dochteronderneming op te richten.⁸

Artikel 9

11. In het ontworpen artikel 2.6.1.1.4 van het decreet van 18 juli 2003, worden de bijzondere overeenkomsten geregeld die het Vlaamse Gewest en Aquafin kunnen sluiten met betrekking tot de “bijkomende taken van algemeen belang” die de Vlaamse Regering overeenkomstig het ontworpen artikel 2.6.1.1.1, § 2/1, aan Aquafin kan opdragen. Er moet worden vastgesteld dat, vergeleken met het ontworpen artikel 2.6.1.1.3 (artikel 8 van het voorontwerp) waarin de samenwerkingsovereenkomst met betrekking tot de taken, bedoeld in artikel 2.6.1.1.1, § 2, wordt geregeld, de minimale inhoud van de bijzondere overeenkomsten beperkter is⁹ en dat er met betrekking tot deze laatste overeenkomsten geen voorschriften zijn opgenomen in de zin van die waarin het ontworpen artikel 2.6.1.1.3, §§ 3 tot 5, voorziet met betrekking tot de in die bepaling bedoelde samenwerkingsovereenkomst. De commentaar die in de memorie van toelichting bij artikel 9 van het voorontwerp wordt gegeven is navenant

⁷ Te denken valt bv. aan de taak van algemeen belang die wordt omschreven in het huidige artikel 2.6.1.1.1, § 2, eerste lid, 7°, van het decreet van 18 juli 2003, en die betrekking heeft op “het sluiten van contracten voor de sanering van afvalwater dat niet afkomstig is uit huishoudelijke activiteiten”.

⁸ Vgl. artikel III.18 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

⁹ Er wordt bv. niets bepaald in verband met een eventuele vergoeding van Aquafin.

beknoper.¹⁰ Vraag is of de duidelijkheid er niet mee zou zijn gebaat dat in de memorie van toelichting zou worden aangegeven waarom de regeling inzake de samenwerkingsovereenkomst, in het ontworpen artikel 2.6.1.1.3, en die van de bijzondere overeenkomsten, in het ontworpen artikel 2.6.1.1.4, op diverse punten niet even ver strekken of gelijkaardig zijn. Indien nodig en voor zover dat de bedoeling is, zal de regeling met betrekking tot de bijzondere overeenkomsten moeten worden aangevuld om deze meer af te stemmen op de nu reeds in het voorontwerp vervatte regeling van de samenwerkingsovereenkomst.

Artikel 15

12. In het ontworpen artikel 2.6.1.2.1.2, § 3, eerste lid, van het decreet van 18 juli 2003, wordt verwezen naar de “opdracht vermeld in artikel 2.6.1.2.1.2, § 2”. Het betrokken lid heeft, luidens de commentaar in de memorie van toelichting, betrekking op “de schorsingsbevoegdheid van de Vlaamse Milieumaatschappij ten aanzien van het investeringsplan dat Aquafin opstelt”. Vraag is dan ook of in het ontworpen artikel 2.6.1.2.1.2, § 3, eerste lid, niet veeleer dient te worden verwezen naar de “opdracht vermeld in artikel 2.6.1.2.1.1, § 2”, aangezien het in deze laatste paragraaf precies gaat over het toezicht op het rollend investeringsplan.

Artikel 16

13. Zoals in het ontworpen artikel 2.6.1.2.1.3, § 1, eerste lid, van het decreet van 18 juli 2003, moet in het ontworpen artikel 2.6.1.2.1.3, § 2, worden verwezen naar “de opdrachten en de bevoegdheden, vermeld in artikel 2.6.1.2.1.1 en 2.6.1.2.1.2” (niet: “vermeld in artikel 2.6.1.2.1. en 2.6.1.2.2.”).

14. Luidens het ontworpen artikel 2.6.1.2.1.3, § 2, “hebben de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij toegang met het noodzakelijke materiaal en materieel tot alle rioolwaterzuiveringsinfrastructuur en hemelwater(afvoer)installaties, ongeacht het feit of ze gelegen zijn op gronden van derden of niet”.¹¹ Aan de gemachtigde werd gevraagd of hiermee een erfdiensbaarheid van algemeen nut wordt ingesteld. Het antwoord van de gemachtigde luidt als volgt:

“Dat recht op toegang over andermans grond is inderdaad een erfdiensbaarheid van algemeen nut. Meestal liggen de infrastructuren in het openbaar domein en zijn ze ook bereikbaar via het openbaar domein, maar het is ook mogelijk dat er private gronden betreden moeten worden die geen eigendom zijn van de N.V. Aquafin.”

¹⁰ Er wordt bv. niet gerefereerd aan het al dan niet burgerrechtelijk karakter van de bijzondere overeenkomsten en aan de bevoegde rechter om eventuele geschillen in dat verband te beslechten.

¹¹ Het ontworpen artikel 2.6.1.2.2, § 1, tweede lid, van het decreet van 18 juli 2003 (artikel 17 van het voorontwerp), is in dezelfde zin.

Het verdient aanbeveling om dit antwoord in de memorie van toelichting te integreren.

15. In het ontworpen artikel 2.6.1.2.1.3, § 3, tweede lid, is de zinsnede “de uitvoering van die taken, vermeld in,” onvolledig, hetgeen moet worden verholpen.

Artikel 20

16. Er kan worden volstaan met een verwijzing naar hetgeen in dit advies onder randnummer 6 wordt opgemerkt.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Art. 2. In artikel 10.2.3, §1, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, ingevoegd bij het decreet van 7 mei 2004, en het laatst gewijzigd bij decreet van 24 juni 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid wordt punt 8° vervangen door wat volgt:

“8° het uitoefenen van toezicht op de Vennootschap, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §1, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, vermeld in titel II, hoofdstuk VI, afdeling 1, onderafdelingen 1 en 2, van het voormelde decreet, en het opstellen, controleren en opvolgen van de subsidiëringsprogramma's voor de zuivering van het afvalwater dat geloosd wordt in de openbare riolen en collectoren;”;

2° in het tweede lid wordt een punt 8°bis ingevoegd dat luidt als volgt:

“8°bis de aansturing van de uitbouw van het gemeentelijke rioleringsnet met inbegrip van subsidiëring en het toezicht op de uitbouw en het beheer van de zuiveringsinfrastructuur;”;

3° in het derde lid wordt de zin “Met betrekking tot de in §1, tweede lid, 8°, bepaalde taak kan tegen de beslissingen van de ecologische en economische toezichthouder beroep worden ingesteld bij de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu” vervangen door de zin “Met betrekking tot de in het tweede lid, 8° en 8°bis, bepaalde taak kan tegen de beslissingen van de Vlaamse Milieu-maatschappij beroep worden ingesteld bij de Vlaamse minister bevoegd voor het leefmilieu”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Art. 3. In artikel 1.5.3.2, §2, eerste lid, 6°, b), van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, en het laatst gewijzigd bij decreet van 15 juli 2022, wordt tussen het woord “investeringsprogramma's” en het woord “over” de zinsnede “of investeringsplannen als vermeld in artikel 2.6.1.1.5 van dit decreet” ingevoegd.

Art. 4. In artikel 1.5.3.3, §2, eerste lid, 5°, b), van hetzelfde decreet wordt tussen het woord “plannen” en het woord “over” de zinsnede “of plannen ter uitvoering van de investeringsplannen, vermeld in artikel 2.6.1.1.5,” ingevoegd.

Art. 5. In artikel 2.1.2 van hetzelfde decreet worden punt 7° en 8° opgeheven.

Art. 6. In hetzelfde decreet wordt een artikel 2.2.3 toegevoegd aan titel II, hoofdstuk II, dat luidt als volgt:

“Art. 2.2.3. De rechten en verplichtingen, vermeld in artikel 9 tot en met 15 en artikel 16 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten, en andere door middel van leidingen, zijn van toepassing op de waterleverancier bij de aanleg en de wijziging van een openbaar waterdistributienetwerk.

De Vlaamse Regering kan de rechten en verplichtingen, vermeld in het eerste lid, nader regelen.”

Art. 7. In artikel 2.6.1.1.1 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 1 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De Vennootschap is een instelling met een publieke taak als vermeld in artikel I.3, 6°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, uitsluitend voor wat het uitvoeren van de taken, vermeld in paragraaf 2 en 2/1, betreft.”;

2° in paragraaf 2, eerste lid, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- a) de woorden “volgens de regels vast te stellen door de Vlaamse Regering en op te nemen in een met de Vennootschap te sluiten overeenkomst” worden opgeheven;
- b) tussen de woorden “taken” en “toevertrouwd” worden de woorden “van algemeen belang” ingevoegd;
- c) na het woord “toevertrouwd” wordt de zinsnede “volgens de regels en voorwaarden vastgesteld in de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3” toegevoegd;

3° in paragraaf 2, eerste lid, 1°, wordt het woord “technische” opgeheven en worden de woorden “door de Vlaamse Regering vastgestelde investeringsprogramma” vervangen door de zinsnede “investeringsplan opgemaakt overeenkomstig de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3”;

4° in paragraaf 2, eerste lid, 2°, worden tussen de woorden “laten exploiteren” en de zinsnede “van de in punt 1° bedoelde installaties” de zinsnede “, onderhouden, herstellen en vervangen” ingevoegd;

5° aan paragraaf 2, eerste lid, 3°, wordt de zinsnede “en de in punt 2° vermelde vervangingen” toegevoegd;

6° in paragraaf 2, eerste lid, 5°, wordt tussen de woorden “laten exploiteren” en de woorden “van de rioolwaterzuiveringsinstallaties” de zinsnede “, onderhouden, herstellen en vervangen” ingevoegd;

7° in paragraaf 2, eerste lid, 6°, worden tussen het woord “aankoop” en de woorden “van de rioolwaterzuiveringsinstallaties” de woorden “en vervanging” ingevoegd;

- 8° in paragraaf 2, eerste lid, 7°, wordt het punt na het woord “activiteiten” vervangen door een puntkomma;
- 9° aan paragraaf 2, eerste lid, worden een punt 8° tot en met 11° toegevoegd, die luiden als volgt:
- “8° het monitoren van de goede werking van de installaties bedoeld onder punt 1° en 5°, alsook het monitoren van de overstorten;
 - 9° de technische kwaliteitsbewaking over het concept en de uitvoering van de projecten, die voorkomen op het in artikel 2.6.1.3.1, §2, bedoelde subsidiëringsprogramma, waarvoor de Vlaamse Regering nadere regels kan vaststellen;
 - 10° desgevallend, de financiering van de uitvoering van door de Vlaamse Regering hiertoe goedgekeurde en aangeduide investeringen in hemel- en afvalwaterzuiveringsinfrastructuur in de plaats van de gemeentelijke rioolbeheerder;
 - 11° het uitvoeren van projecten, onderhoud, vervanging en financiering ervan in het kader van een energiefonds dat zichzelf integraal terugverdient met het oog op het optimaliseren en vergroenen van het energieverbruik nodig voor de exploitatie.”;
- 10° paragraaf 2, tweede lid, wordt opgeheven;
- 11° er wordt een paragraaf 2/1 ingevoegd, die luidt als volgt:
- “§2/1. Naast de taken, vermeld in paragraaf 2, kan de Vlaamse Regering aan de Vennootschap bijkomende taken van algemeen belang opdragen buiten de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3, voor de duur die zij bepaalt, voor zover die verband houden met de taken van algemeen belang van de Vennootschap. De regels en voorwaarden van die bijkomende taken worden vastgesteld in een of meer bijzondere overeenkomsten als vermeld in artikel 2.6.1.1.4.”;
- 12° in paragraaf 3 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:
- “De Vennootschap voert het investeringsplan, opgemaakt overeenkomstig de voorschriften van de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3, uit binnen de gestelde meerjarenplanning en krachtens de wetgeving over de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, met naleving van die wetgeving.”;
- 13° in paragraaf 3 wordt het tweede lid opgeheven;
- 14° in paragraaf 3, derde lid, worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- a) de zinsnede “de artikelen 9 tot en met 16” wordt vervangen door de zinsnede “artikel 9 tot en met 15 en artikel 16”;
 - b) de woorden “dit hoofdstuk” worden vervangen door de woorden “deze onderafdeling”.

Art. 8. Aan titel II, hoofdstuk VI, afdeling 1, onderafdeling 1, van hetzelfde decreet, wordt een artikel 2.6.1.1.2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 2.6.1.1.2. §1. De Vennootschap wordt uitsluitend beheerd door haar organen, in overeenstemming met de wetgeving van toepassing op de rechtsvorm, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §1, binnen de grenzen van het decreet.

§2. De organen van de Vennootschap zijn als enige bevoegd om alle nuttige of noodzakelijke handelingen te stellen om de doelstellingen bepaald overeenkomstig de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3, te verwezenlijken, en de strategie te ontwikkelen om de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, te vervullen binnen de grenzen van het decreet.

§3. De Vennootschap kan alle bedrijvigheden ontwikkelen die verenigbaar zijn met haar voorwerp. De andere dan in artikel 2.6.1.1.1, §2 en §2/1, vermelde bedrijvigheden van de Vennootschap mogen de goede uitvoering van de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2 en §2/1, op geen enkele wijze in het gedrang brengen.

§4. De Vennootschap staat autonoom en in eigen naam en voor eigen rekening in voor de externe financiering van de uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3.

§5. De Vennootschap voert een bedrijfseconomische boekhouding conform de regels van het dubbel boekhouden.

De activiteiten verbonden aan de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2 en §2/1, worden afgescheiden van andere activiteiten, teneinde kruissubsidiëring tussen de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2 en §2/1, en andere activiteiten van de Vennootschap te vermijden.

§6. De Vlaamse Regering kan de Vennootschap machtigen, in voorkomend geval, onder de bijzondere voorwaarden die ze bepaalt, een dochteronderneming te betrekken bij de uitvoering van haar taken van algemeen belang voor zover het Vlaamse Gewest steeds rechtstreeks of onrechtstreeks minstens de meerderheid van de stemmen in de algemene vergadering en van de mandaten in het bestuursorgaan van de dochteronderneming in kwestie bezit."

Art. 9. Aan titel II, hoofdstuk VI, afdeling 1, onderafdeling 1, van hetzelfde decreet, wordt een artikel 2.6.1.1.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 2.6.1.1.3. §1. Tussen de Vennootschap en het Vlaamse Gewest wordt een langlopende samenwerkingsovereenkomst gesloten over de wijze waarop de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, worden uitgevoerd.

§2. De samenwerkingsovereenkomst bepaalt ten minste:

- 1° de wijze waarop de Vennootschap wordt geëvalueerd aan de hand van een limitatief aantal kritische prestatie-indicatoren voor de toetsing van de goede uitvoering van de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, en de wijze waarop de Vennootschap daarover minstens jaarlijks rapporteert;
- 2° de verplichte bestanddelen van het investeringsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.5, de wijze waarop het investeringsplan wordt vastgesteld, en de vaststelling van de wijze waarop de financiële grenzen die de Vennootschap in acht moet nemen, worden vastgelegd;
- 3° de verplichte bestanddelen van het ondernemingsplan en de termijnen voor de mededeling;
- 4° het gestructureerd en systematisch overlegstelsel;
- 5° de informatie- en rapportageverplichtingen over de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2;

- 6° de financiering van de Vennootschap;
- 7° de vergoeding van de Vennootschap;
- 8° de duur, opzeggings- en verlengingsmogelijkheden van de samenwerkingsovereenkomst;
- 9° de sancties die bij het niet-naleven van de verbintenissen van de partijen van toepassing zijn;
- 10° de door de Vennootschap toegepaste code van deugdelijk bestuur.

§3. Bij de onderhandeling en sluiting van de samenwerkingsovereenkomst wordt het Vlaamse Gewest vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering en de Vennootschap door haar raad van bestuur.

§4. Als bij het verstrijken van een samenwerkingsovereenkomst geen nieuwe samenwerkingsovereenkomst in werking is getreden, wordt de duur van de verstreken samenwerkingsovereenkomst met een jaar verlengd.

Indien geen nieuwe samenwerkingsovereenkomst in werking is getreden binnen de termijn van één jaar, vermeld in het eerste lid, worden de taken van de Vennootschap, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, die van rechtswege openbaredienstverplichtingen zijn, verder uitgevoerd volgens de modaliteiten van de beëindigde samenwerkingsovereenkomst tot op het ogenblik dat een nieuwe samenwerkingsovereenkomst in werking is getreden of tot op het ogenblik waarop de Vlaamse Regering regels vaststelt overeenkomstig het derde lid.

Aangezien de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2, openbaredienstverplichtingen betreffen, kan de Vlaamse Regering voorlopige regels vaststellen over de aangelegenheden, vermeld in paragraaf 2. Die voorlopige regels zullen als nieuwe samenwerkingsovereenkomst gelden tot een nieuwe samenwerkingsovereenkomst, gesloten overeenkomstig paragraaf 3, in werking treedt.

§5. Elke uitdrukkelijke ontbindende voorwaarde in de samenwerkingsovereenkomst wordt voor niet geschreven gehouden. Artikel 1184 van het Oud Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing op de samenwerkingsovereenkomst. De partij jegens wie een verbintenis in de samenwerkingsovereenkomst niet is uitgevoerd, kan alleen de uitvoering van de verbintenis vorderen en, in voorkomend geval, schadevergoeding, met behoud van de toepassing van eventuele bijzondere sancties als vermeld in de samenwerkingsovereenkomst.”.

Art. 10. Aan titel II, hoofdstuk VI, afdeling 1, onderafdeling 1, van hetzelfde decreet, wordt een artikel 2.6.1.1.4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.4. §1. Het Vlaamse Gewest sluit met de Vennootschap een of meer bijzondere overeenkomsten om de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2/1, uit te voeren.

§2. Deze overeenkomsten regelen ten minste:

- 1° de uitvoering van de betrokken taken van algemeen belang, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2/1, binnen de grenzen van de toepasselijke regelgeving;
- 2° de wijze waarop de uitvoering van de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2/1, meegenomen wordt in het ondernemingsplan en hoe daarover gerapporteerd wordt;
- 3° de wijze waarop de Vennootschap wordt geëvalueerd aan de hand van kritische prestatie-indicatoren voor de toetsing van de goede uitvoering van de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2/1, en de wijze waarop de Vennootschap daarover minstens jaarlijks rapporteert;
- 4° de sancties die bij het niet-naleven van de verbintenissen van de partijen van toepassing zijn;
- 5° de duur van de bijzondere overeenkomst.”.

Art. 11. Aan titel II, hoofdstuk VI, afdeling 1, onderafdeling 1, van hetzelfde decreet, wordt een artikel 2.6.1.1.5 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.5. De Vennootschap maakt minstens jaarlijks een investeringsplan op voor de volgende vijf jaar. De Vennootschap deelt het investeringsplan mee aan de Vlaamse Milieumaatschappij.

Dit investeringsplan wordt ter informatie aan de Vlaamse Regering meegedeeld.”.

Art. 12. Aan titel II, hoofdstuk VI, afdeling 1, onderafdeling 1, van hetzelfde decreet, wordt een artikel 2.6.1.1.6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.6. De Vennootschap stelt jaarlijks, naast het investeringsplan, een ondernemingsplan op dat de doelstellingen en de strategie, uitsluitend voor wat het uitvoeren van de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2 en §2/1, betreft, op korte en middellange termijn van de Vennootschap vastlegt.

De onderdelen van het plan die de uitvoering van de taken van algemeen belang betreffen, worden voor toetsing aan de bepalingen van de overeenkomsten, vermeld in artikel 2.6.1.1.3 en 2.6.1.1.4, ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering beslist over de goedkeuring na advies van de Vlaamse Milieumaatschappij. De overige onderdelen van het plan worden ter informatie aan de Vlaamse Regering en de Vlaamse Milieumaatschappij medegedeeld.”.

Art. 13. Aan titel II, hoofdstuk VI, afdeling 1, onderafdeling 1, van hetzelfde decreet, wordt een artikel 2.6.1.1.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.1.7. De Vennootschap rapporteert jaarlijks aan de Vlaamse Milieumaatschappij minstens over:

- 1° de kritische prestatie-indicatoren die gelden voor de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2 en §2/1;
- 2° de uitvoering van het investeringsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.5, en het ondernemingsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.6;
- 3° een vergelijking van de effectieve kosten met de gefactureerde bedragen;
- 4° de bijdrage aan en de inspanningen voor klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en de circulaire economie;
- 5° de naleving van de code voor deugdelijk bestuur die in de samenwerkingsovereenkomst is vastgesteld;
- 6° alle rechtstreekse of onrechtstreekse deelnemingen in rechtspersonen, met vermelding van het houderspercentage.”.

Art. 14. In titel II, hoofdstuk VI, afdeling 1, van hetzelfde decreet wordt het opschrift van onderafdeling 2 vervangen door wat volgt:

“Onderafdeling 2. Toezicht door de Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 15. Artikel 2.6.1.2.1. van hetzelfde decreet wordt opgeheven.

Art. 16. In hetzelfde decreet wordt een artikel 2.6.1.2.1.1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.2.1.1. §1. De Vlaamse Milieumaatschappij is belast met de controle op de naleving door de Vennootschap van de wet, de overeenkomsten, vermeld in artikel 2.6.1.1.3 en 2.6.1.1.4, en het algemeen belang.

Naast de opdrachten die aan de Vlaamse Milieumaatschappij worden toegekend met toepassing van dit decreet, vervult de Vlaamse Milieumaatschappij de opdrachten, vermeld in dit artikel.

§2. De Vlaamse Milieumaatschappij gaat na of het investeringsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.5, in overeenstemming is met dit decreet, de samenwerkingsovereenkomst en het algemeen belang, en of het is opgesteld volgens objectieve criteria.

§3. De Vlaamse Milieumaatschappij gaat na of de uitvoering van het investeringsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.5, en het ondernemingsplan, vermeld in artikel 2.6.1.1.6, in overeenstemming is met het recht, de samenwerkingsovereenkomst, vermeld in artikel 2.6.1.1.3, de bijzondere overeenkomsten, vermeld in artikel 2.6.1.1.4, en of ze gebeurt binnen de grenzen van de begroting.

§4. De Vlaamse Milieumaatschappij gaat na of de interne controlesystemen van de Vennootschap adequaat zijn.

§5. De Vlaamse Milieumaatschappij voert een vijfjaarlijkse kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie uit van de werking van de overeenkomsten, vermeld in artikel 2.6.1.1.3 en 2.6.1.1.4, en van de naleving en uitvoering ervan door de Vennootschap.

De Vlaamse Milieumaatschappij bezorgt het verslag met de resultaten van haar evaluatie, vermeld in het eerste lid, aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement.”.

Art. 17. In hetzelfde decreet wordt een artikel 2.6.1.2.1.2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.2.1.2. §1. De Vlaamse Milieumaatschappij geeft ambtshalve of op vraag van de Vlaamse Regering advies. Zij formuleert desgevallend aanbevelingen aan de Vennootschap.

§2. De Vlaamse Milieumaatschappij kan onder andere audits, steekproeven, data-analyses en benchmarks uitvoeren en is gemachtigd alle bedrijfsprocessen en -activiteiten te onderzoeken in het kader van haar opdracht.

§3. In het kader van haar opdracht, vermeld in artikel 2.6.1.2.1.1, §2, kan de Vlaamse Milieumaatschappij de uitvoering van nieuwe investeringen op het investeringsplan geheel of gedeeltelijk schorsen binnen een periode van dertig dagen nadat de Vlaamse Milieumaatschappij het investeringsplan ontving.

De Vennootschap past het investeringsplan aan op basis van de opmerkingen van de Vlaamse Milieumaatschappij. De schorsing houdt op zodra de Vlaamse Milieumaatschappij vaststelt dat het investeringsplan aangepast is aan haar opmerkingen.

§4. De Vlaamse Milieumaatschappij stelt de Vlaamse Regering in kennis van elke beslissing van de Vennootschap die betrekking heeft op de taken, vermeld in artikel 2.6.1.1.1, §2 en §2/1, die zij strijdig acht met de toezichtsgronden, vermeld in artikel 2.6.1.2.1.1, §1.

Wanneer de Vlaamse Regering op grond van deze inlichtingen meent dat de Vennootschap de aan haar opgedragen taken kennelijk verwaarloost, bepaalt de Vlaamse Regering de aangelegenheid waarover de Vennootschap moet beraadslagen en de termijn waarbinnen die beraadslaging plaatsvindt.

Wordt binnen de gestelde termijn geen beslissing genomen door de Vennootschap, of stemt de Vlaamse Regering niet in met de door de Vennootschap genomen beslissing, dan treft de Vlaamse Regering de nodige voorzieningen, waaronder de mogelijkheid dat de Vlaamse Regering de beslissingen van de Vennootschap gedurende een door haar bepaalde en verlengbare termijn afhankelijk maakt van het voorafgaand advies of de voorafgaande instemming van de Vlaamse Regering, de Vlaamse Milieumaatschappij, of enige andere instantie.”.

Art. 18. In hetzelfde decreet wordt een artikel 2.6.1.2.1.3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.2.1.3. §1. Om haar opdrachten en bevoegdheden, vermeld in artikel 2.6.1.2.1.1 en 2.6.1.2.1.2, te kunnen uitoefenen, hebben de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij of personen die de Vlaamse Milieumaatschappij aanwijst, op elk moment kosteloos toegang tot alle informatie en documenten van de Vennootschap, ongeacht de drager ervan, en tot alle gebouwen, ruimtes en installaties waar taken van de Vennootschap worden uitgevoerd, met inachtnaam van alle veiligheidsvoorschriften en toepasselijke regelgeving.

De personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij, of personen die de Vlaamse Milieumaatschappij aanwijst, kunnen van de leden van het bestuursorgaan, van de gemachtigden en van de personeelsleden van de Vennootschap, alle ophelderingen en inlichtingen vorderen en alle verificaties verrichten die ze nodig achten voor de uitvoering van de opdrachten van de Vlaamse Milieumaatschappij, met inachtnaam van de toepasselijke regelgeving.

Bij het uitvoeren van haar toezichtstaak kunnen de personeelsleden of personen kosteloos kopieën vragen en meenemen van alle daarvoor noodzakelijke informatie en documenten, ongeacht de drager ervan. Zij kunnen zich laten bijstaan door personen die ze daarvoor aanwijzen op grond van hun deskundigheid.

§2. Om de opdrachten en de bevoegdheden, vermeld in artikel 2.6.1.2.1.1 en 2.6.1.2.1.2, uit te voeren, hebben de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij toegang met het noodzakelijke materiaal en materieel tot alle rioolwaterzuiveringsinfrastructuur en hemelwaterafvoerinstallaties, ongeacht het feit of ze gelegen zijn op gronden van derden of niet, om er metingen te verrichten, stalen te nemen en andere nuttige vaststellingen te doen, met inachtnaam van alle veiligheidsvoorschriften en toepasselijke regelgeving. Zij kunnen ook vaststellingen doen met audiovisuele middelen.

§3. Bij het uitvoeren van de taken, vermeld in deze onderafdeling, beschikken de betrokken personeelsleden over een legitimatiebewijs ondertekend door de leidend ambtenaar van de Vlaamse Milieumaatschappij.

Zij hebben bij de uitvoering van die taken recht op bijstand van de politie.”.

Art. 19. In artikel 2.6.1.2.2, §1, van hetzelfde decreet, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste en het tweede lid worden vervangen door wat volgt:

“Met het oog op het vaststellen van het subsidiëringsprogramma, vermeld in artikel 2.6.1.3.1, §2, legt de Vlaamse Milieumaatschappij een ontwerp van subsidiëringsprogramma voor aan de Vlaamse minister bevoegd voor Omgeving en Natuur, volgens de modaliteiten die de Vlaamse Regering bepaalt.

Voor de uitvoering van de opdrachten, vermeld in het eerste lid, en de opvolging ervan, beschikken de personeelsleden van de Vlaamse Milieumaatschappij ook over toegang met het noodzakelijke materiaal en materieel tot alle rioolwaterzuiveringsinfrastructuur en hemelwaterafvoerinstallaties, ongeacht het feit of ze gelegen zijn op gronden van derden of niet, om er metingen te verrichten, stalen te nemen en andere nuttige vaststellingen te doen.”;

- 2° in het derde lid worden de woorden “ecologische toezichthouder” vervangen door de woorden “Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 20. In artikel 2.6.1.2.3, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° de woorden “ecologische toezichthouder” worden telkens vervangen door de woorden “Vlaamse Milieumaatschappij”;
- 2° de zinsnede “vermeld in artikel 2.6.1.2.1” wordt vervangen door de zinsnede “vermeld in artikel 2.6.1.2.1.1, 2.6.1.2.1.2 en 2.6.1.2.1.3”.

Art. 21. In artikel 2.6.1.3.3, §5, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “economische toezichthouder” telkens vervangen door de woorden “Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 22. Aan titel II, hoofdstuk VI, afdeling 1, onderafdeling 3, van hetzelfde decreet, wordt een artikel 2.6.1.3.4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 2.6.1.3.4. De rechten en verplichtingen, vermeld in artikel 9 tot en met 15 en artikel 16 van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, zijn van toepassing op de gemeente, het gemeentebedrijf, de intercommunale of het intergemeentelijk samenwerkingsverband en de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening bij de aanleg en de wijziging van niet-prioritaire rioleringen.

De Vlaamse Regering kan de rechten en verplichtingen, vermeld in het eerste lid, nader regelen.”.

Art. 23. In artikel 2.6.2.1 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1, eerste lid, worden de woorden “de economische toezichthouder” vervangen door de woorden “de Vlaamse Milieumaatschappij”;
- 2° in paragraaf 3, eerste lid, 1°, worden de woorden “de economische toezichthouder” vervangen door de woorden “de Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 24. In artikel 2.6.2.2 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1, eerste lid, worden de woorden “de economische toezichthouder” vervangen door de woorden “de Vlaamse Milieumaatschappij”;
- 2° in paragraaf 6, eerste lid, 1°, worden de woorden “de economische toezichthouder” vervangen door de woorden “de Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 25. In artikel 4.1.1 van hetzelfde decreet wordt punt 4° opgeheven.

Art. 26. In artikel 4.3.1.1.2 van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1, eerste lid, worden de woorden “de economische toezichthouder” vervangen door de woorden “de Vlaamse Milieumaatschappij”;
- 2° in paragraaf 3 worden de woorden “de economische toezichthouder” telkens vervangen door de woorden “de Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 27. In artikel 4.3.1.1.4, §2, vierde lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “de economische toezichthouder” vervangen door de woorden “de Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 28. In artikel 4.3.2.2, vierde lid, van hetzelfde decreet worden de woorden “de economische toezichthouder” vervangen door de woorden “de Vlaamse Milieumaatschappij”.

Art. 29. In artikel 4.3.2.4 van hetzelfde decreet worden de woorden “de economische toezichthouder” telkens vervangen door de woorden “de Vlaamse Milieumaatschappij”.

Brussel, 24 juni 2022.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving,
Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR